

UITGAVE VAN GROENLINKS - NUMMER 4/5 - DECEMBER 2014

GROENLINKS MAGAZINE

EXTRA DIK NUMMER

Zorg

zorgvuldig over
naar gemeente

Groen

kiezen voor provincie
en waterschap

Praten

met leden en in
gesprek met kiezers

Kapitaal

in de Kamer

Wie: Hugo van Halder, oud-voorzitter DWARS

Wat: Overall in het land ophalen van handtekeningen vanuit vredesorganisatie PAX om een verbod op kernwapens op de politieke agenda te krijgen.

Waarom: Omdat Nederland een duwtje in de rug nodig heeft om kernwapens te verbieden, zoals in 115 andere landen al het geval is. Dit burgerinitiatief zorgt ervoor dat de Tweede Kamer moet debatteren over een nationaal verbod op kernwapens. Zie: www.tekentegenkernwapens.nl

foto **Michiel Wijnbergh**

'Opbouwen is de kunst'

6 BEPALEND

Belangrijke verkiezingen 2015

Opinie: 'Telkens wordt de privacy opnieuw onder druk gezet en slaat de stemming om.'

Pagina 15

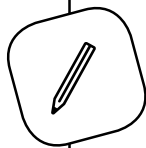

28 PIKETTY IN NEDERLAND

zet kapitaal op politieke agenda

En verder

- 2 In actie
- 4 Kort nieuws
- 10 Media en meer
- 11 Groen moet je doen
- 12 Zorgen voor de zorg
- 20 Water Natuurlijk
- 22 Partijbestuur in gesprek
- 25 Strip
- 26 Kerst met Vincent Bijlo
- 32 Blik op klimaatop
- 34 Partijkatern
- 36 Achterzijde: nieuw lid

In gesprek

'Met elkaar praten is beter dan tegen elkaar zwijgen.' Die wijsheid komt van schrijver en politicus Ignazio Silone en brengt GroenLinks dagelijks in de praktijk. Zo promoot Wijnand Duyvendak in aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen het in gesprek gaan met kiezers. 'Waar we intensief campagne voeren zijn de resultaten beter. Direct kiezerscontact kan mensen over de streep helpen.' Dat GroenLinkers graag het gesprek aangaan en een grote betrokkenheid voelen bij de partij en maatschappij blijkt ook uit andere stukken in dit extra dikke magazine. GroenLinkers willen hun stem laten horen, meepraten en het debat verder brengen. Want kritische geluiden en ideeën voor het inslaan van nieuwe wegen moeten gehoord worden.

Zoals in het breed gevoerde partijdebat over militaire interventies waar voor- en tegenstanders discussieerden. In bijeenkomsten van Bureau de Helling en online blijkt hoe genuanceerd de deelnemers denken. Een meerderheid van 84% kan zich voorstellen een militaire interventie te steunen. Maar de leden benadrukken: 'Een snelle militaire oplossing is een illusie.' Ook binnen de partij praten de leden mee. Als voorbereiding op het ledencongres van 7 februari maakte het partijbestuur een ronde langs de provinciale afdelingen. 'We spraken over van alles, van actuele politieke kwesties tot de manier van campagnevoeren. Dit contact met de leden is waardevol en we gaan hier daarom zeker mee verder,' gaf partijvoorzitter Rik Grashoff aan.

De communicatie met leden ondergaat in 2015 een flinke verandering. Zo is dit - na 25 jaar - het laatste papieren magazine. Geniet er nog even van! Het magazine wordt vanaf nu geïntegreerd met de website om sneller te kunnen inspelen op de actualiteit. Dit is een van de uitkomsten van de 'commissie Mediamix', die zich heeft gebogen over het efficiënter inzetten van communicatiemiddelen. Dit laatste extra dikke nummer is met veel enthousiasme gemaakt door een interim-redactie na het vertrek van hoofdredacteur Carolien Ceton.

Er is bijvoorbeeld te lezen hoe vier wethouders zich inzetten om de transitie in de zorg lokaal goed te laten verlopen en spreekt Vincent Bijlo ons toe vanonder zijn deelkerstboom. Daarnaast zetten de mening van rockstereconoom Thomas Piketty en Europarlementariër Bas Eickhout aan het denken. Diverse groene initiatieven, zoals de plastic soep-aanpak en mogelijkheden van de circulaire economie worden belicht. En ook opinies over privacy in combinatie met effectieve misdaadbestedrijding komen aan bod. Genoeg stof om met elkaar over te praten, en wat het magazine betreft in het vervolg online dus!

Edith Vos

Eerste honderd dagen wethouder Laura Bromet

Wat overkomt je als je vanuit de oppositie belandt op de wethoudersstoel? Laura Bromet werd dit voorjaar wethouder in Waterland op onder meer duurzaamheid, verkeer en vervoer en sociale zaken. Haar eerste maanden zijn te zien in een docusoap van de Wethoudersvereniging, en voor GroenLinks schreef ze haar eigen impressie van de 'wittebroodsweken' van haar wethouderschap. Van het eerste succes binnen een week (geen gif meer op straat spuiten) tot ogenschijnlijk klein leed over het gemeentelijk toiletgebouw. 'De rol van wethouder paste me goed: luisteren naar belanghebbenden en argumenteerd (...) een oplossing kiezen.' Ook de Participatiewet zit in haar portefeuille. 'Met mijn gestelde doel "zo min mogelijk mensen achter de geraniums" kwam ik terecht in een moeras van beleidstaal. Het heeft me moeite gekost om in het onderwerp ingewerkt te raken en tegelijk op de hoofdlijnen te blijven.' Dat moeras schrikt Bromet allerminst af. 'Ik vind het wethouder zijn fantastisch. Het is een enorme luxe om de hele dag te kunnen zeggen hoe je iets geregeld wilt hebben (...) en besluiten te mogen nemen over mijn eigen leefomgeving: Waterland waar ik zoveel van houd.'

Het verhaal van Laura Bromet en de link naar de docusoap staan op www.groen-links-magazine.nl.

Nieuwe inzichten circulaire economie

Tijdens een drukbezochte lezing van de Belgische cyberfilosoof Michel Bauwens in Amsterdam is op 14 oktober het boek 'De circulaire economie' van milieuwetenschapper Socrates Schouten gelanceerd. Daarin beschrijft en analyseert Schouten, als onderzoeker verbonden aan Bureau de Helling, verschillende aspecten van de circulaire economie. Ook stelt hij een fundamentele, groene invulling voor, met winst voor mens en milieu. Michel Bauwens, bekend van zijn internationale inspanningen bij peer-to-peer netwerken, schreef het voorwoord en ontving het eerste exemplaar. 'Socrates Schouten brengt in deze publicatie een degelijke beschrijving van de materiële, economische en technische voorwaarden die noodzakelijk zijn voor het efficiënt invoeren van een circulaire economie. Ook biedt hij een zeer nuttige nieuwe leidraad voor burgers en beleidsmakers die begaan zijn met de duurzaamheid van ons economisch stelsel en samenleving.' Om te komen tot een gezonde, houdbare economie moet het systeem nog flink op de schop. Zeker omdat het werkelijke probleem de eindige capaciteit van de natuurlijke ecosystemen is. Schoutens boek laat zien dat de circulaire economie daarbij een uitstekend model kan zijn.

Het boek is voor 8 euro te bestellen op:
www.bureaudehelling.nl/publicatie/de-circulaire-economie

Herindelingsverkiezingen: 'politiek bedrijven op inhoud werkt'

In november heeft GroenLinks bij de herindelingsverkiezingen in vijf gemeenten elf zetels behaald, één minder dan voor de verkiezingen. Vooral Groesbeek en Alkmaar deden het goed. Zo kreeg GroenLinks Alkmaar 10,4% van de stemmen, meer dan bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2010. 'We hebben consequent op inhoud politiek bedreven en dat heeft gewerkt', licht raadslid Bastiaan de Leeuw het hoge aantal stemmen toe.

De Leeuw is blij met het behaalde doel van vier zetels. 'Wel waren we even zuur over het op vijftien stemmen na missen van een vijfde zetel. Maar ook met vier zetels laat de kiezer zien dat we een partij zijn die ertoe doet. In Alkmaar is de coalitie twee jaar geleden geknapt en is na deze 'coup' een negatieve sfeer ontstaan. Wij hebben ons niet door populisme laten leiden en zijn steeds met concrete inhoudelijke voorstellen

gekomen. Zo hebben wij de afbraakagenda opgezet. Daarin staan maatregelen van het college die geld kosten, maar waar verder geen nuttig resultaat tegenover staat.'

Ook de media pikte de positieve inzet van de partij op en dat hielp kiezers over de streep. 'GroenLinks blijft consequent, dapper en fel en altijd op basis van inhoud en argumenten politiek voeren,' meldde het Noordhollands Dagblad. Bastiaan de Leeuw merkte dat ook op straat. 'Het is een wereld van verschil met de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen. Mensen gingen anders het gesprek aan, we worden weer gezien als een partij die mee doet.' Volgens Bram van Ojik laat de verkiezingsuitslag zien dat kiezers het belang van groene en linkse politiek op waarde weten te schatten. 'We lijken terug op het niveau van 2010. De uitslag biedt vertrouwen voor de Provinciale Statenverkiezingen in maart.'

MAGAZINE GAAT NA 25 JAAR DIGITAAL

We zien je graag terug op groenlinksmagazine.nl

Interview campagneleider Wijnand Duyvendak

'Deze verkiezingen bepalen of GroenLinks

meetelt

de komende jaren'

GroenLinks is terug! Een kreet die je veelvuldig hoort, met name binnen de partij. Maar is dat zo, of is er nog een lange weg te gaan? Volgens Wijnand Duyvendak, sinds 2013 landelijk campagneleider van GroenLinks, gaan de Provinciale Statenverkiezingen van 18 maart bepalen welke rol GroenLinks de komende jaren kan spelen.

door **Peter Jan de Werk**

Het drukke verkiezingsjaar 2014 is nog niet achter de rug, maar de campagnemotor draait in het hele land al weer op volle toeren. 'Er was vooral na de gemeenteraadsverkiezingen en de Europese verkiezingen een gevoel van opluchting. In veel plaatsen noteerden we een goede uitslag, gevolgd door de Europese verkiezingen waar toch weer twee zetels gehaald werden en een score van zeven procent. We komen dus terug, maar velen voelen dat dit nog maar de eerste stap is.' Duyvendak vindt het lastig te verklaren waarom de landelijke peilingen een ander beeld van de kiezerspotentie van GroenLinks geven dan de daadwerkelijke verkiezingen ons aan uitslagen brengen. 'Je kunt zeggen: bij de verkiezingen hebben we peilingen verslagen.'

Onrust

'Bij de aankomende Provinciale Statenverkiezingen moeten we het verder gaan waar maken. Het is van belang dat we een sterke positie hebben in de provincies, want de provincie gaat over natuur, ruimtelijke ordening en andere groene punten die voor GroenLinks van groot belang zijn.' Dat de Eerste Kamer tegelijkertijd indirect verkozen wordt, is volgens hem cruciaal. 'We

Rondje door het land - Noord-Holland

Fijnstofprobleem

GroenLinks Noord-Holland heeft eind oktober als een van de eerste provinciale afdelingen het verkiezingsprogramma al klaar. De Noord-Hollanders willen in hun campagne vooral natuur en openbaar vervoer voor het voetlicht brengen. Campagneteamleden Ineke Bozelie en Nevin Özütok: 'Een kosmopolitische provincie als Noord-Holland moet goed balanceren tussen haar verschillende functies. Tussen werk, stenen, leefbaarheid en groen. Wij zijn een dichtbevolkte provincie, met een aanzuigende werking omdat de werkgelegenheid hier ondanks de economische recessie relatief goed is. De uitdaging is hoe je het woon-werkverkeer faciliteert zonder de natuur al te erg te belasten. Wij pleiten voor meer geld en ruimte voor collectief vervoer en de fiets. Wij komen op voor een schone leefomgeving. Wij zetten in op een voortvarende aanpak van het fijnstofprobleem door het terugdringen van het autoverkeer. En ook intensivering van het grondgebruik staat hoog op onze prioriteitenlijst. We gaan in onze campagne pleiten voor verdichting binnen stedelijke structuren en voor herbestemming van leegstaande kantoren.' Op het gebied van natuur gaat GroenLinks Noord-Holland zich inzetten voor een snelle realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. 'We willen de biodiversiteit bevorderen door de aanleg van ecoducten en faunapas-sages. Wat ons betreft moet de provincie de verantwoordelijkheid krijgen over recreatiegebieden. Daarbij kun je meteen werkgelegenheid koppelen aan duurzaam ondernemerschap. Op het gebied van recreatiemogelijkheden in het groen liggen nog veel ongebruikte kansen! Kortom: we hebben een waardevolle boodschap te brengen, en gaan dat voluit doen de komende maanden. We hebben er zin in!'

hoeven niet meer te discussiëren over het belang van de Eerste Kamer, dat ziet iedereen dagelijks. Als GroenLinks niet sterk uit de verf komt in die verkiezing, dan tellen we de komende vier jaar landelijk minder mee. Of het kabinet nu blijft of valt, je blijft dan nodig voor meerderheden.' In 2011 behaalde GroenLinks vijf zetels door 6,3% van de

stemmen binnen te halen. Dat zit tussen de uitslag van de gemeenteraad en die van de Europese verkiezingen in. Duyvendak gaat ervan uit dat de aankomende verkiezingen een landelijke uitstraling krijgen. Hij verwacht daardoor een hogere opkomst dan gebruikelijk. Of dat gunstig is voor GroenLinks durft hij niet te zeggen. 'Men zegt dat onze kiezer trouw is, maar dat is alleen zo als die kiezer relatief tevreden is over de partij. Gelukkig zie je in onderzoeken terug dat dit steeds meer het geval is.'

Maar waarom wint GroenLinks niet meer dan nu het geval is, bijvoorbeeld van de PvdA? Duyvendak: 'Veel ontevreden PvdA-kiezers hebben hun keuze nog niet gemaakt. Ze zijn dus in peilingen niet zichtbaar. Het is

een grote uitdaging om die mensen te laten zien dat ze bij GroenLinks moeten zijn.'

Thema's

GroenLinks ziet eerlijk delen, meer werk, betere zorg en schone energie als de belangrijkste campagnethema's bij deze verkiezingen. 'De veranderingen in de zorg zullen een groot issue worden,' verwacht Duyvendak. 'De bezuinigingen worden tastbaar, de werkloosheid was dat al. De afhankelijkheid van Russisch gas baart velen inmiddels zorgen.' Het is al lang een issue voor GroenLinks en is nu zeer actueel. Ook roept iedere partij volgens Wijnand wel eens iets over schone energie, maar dat zijn vaak holle woorden. 'We zullen nog concreter zijn.' De provincie gaat niet over de zorg, toch voe-

Rondje door het land - Friesland

Biologische landbouw

Het verkiezingsprogramma is nog niet helemaal rond, maar het Friese GroenLinks heeft uitgesproken ideeën over de aanstaande campagne. Campagneleider Andries Bergsma: 'Wij laten ons inspireren door Paul Smulders, die vier jaar geleden in zijn Brabantse Staten-campagne in elke zin die hij uitsprak het woord 'megastallen' liet vallen, en duidelijk maakte dat hij daar tegen was. Dat was zó effectief. Zo gaan we ons in Friesland de komende maanden geheel en al focussen op onderwerpen die hoofd, hart en onderbuik raken. We willen het alleen gaan hebben over dingen waar mensen zich iets bij kunnen voorstellen, die 'fotografeerbaar' zijn. Iets met natuur natuurlijk, want die hebben wij hier in overvloed!' Bergsma denkt daarbij aan een campagneboodschap die toerisme, één zijn met de natuur en biologische landbouw combineert. 'Iets dat ideologisch en tegelijkertijd grappig is. Het is nog vloeibaar hoor, maar zo'n boodschap zou bijvoorbeeld kunnen worden: dat GroenLinks wil dat er in 2040 in de hele provincie alleen nog maar biologische landbouw bestaat. Dat is een tastbaar voornemen dat mensen meteen een beeld geeft waar wij voor staan. Een realistisch vergezicht ook, dat iedereen met een groen, links hart kan omarmen. Het roept wellicht ook tegenstand op, maar dat is alleen maar mooi. Laat LTO Noord of het CDA zich hier maar over opwinden! Hoe meer debat, hoe beter. En dan gaan we bij elke vraag die ons gesteld wordt eerst zeggen: we willen dat Friesland in 2040 alleen maar biologische landbouw kent. Ha, ik verheug me er nu al op!'

Rondje door het land - Zuid-Holland

Minder asfalt

In Zuid-Holland wordt aan de opzet van de campagne begin november nog hard gewerkt, maar één belangrijke keuze is al gemaakt: GroenLinks gaat de campagne er zo lokaal mogelijk maken. Campagneleider Peter Paul van 't Veen: 'We hebben besloten om in te gaan steken op een lager niveau dan het provinciale. Onderwerpen aankaarten die regionaal spelen in plaats van provinciebreed, die dichtbij komen voor mensen. We zullen onze campagnefolders bijvoorbeeld ook gaan differentiëren naar regio.'

Met de landelijke thema's zal het campagneteam Zuid-Holland niet veel gaan doen. 'Het is lastig om ons te profileren op een thema als werk. Dan kom je op onderwerpen als het stimuleren van duurzame economie door middel van investeringsfondsen, maar dat is niet iets waarmee je jezelf als partij nou eens lekker profileert bij de kiezer. En het onderwerp zorg is nu juist vrijwel weggehaald bij de provincie.'

Zuid-Holland zal vooral focussen op 'groene plekken'. 'En dan bedoelen we meer dan het Groene Hart. In de hele provincie, hoe verstedelijkt ook, zijn er groene plekken. Die zijn belangrijk voor bewoners, maar worden desondanks bedreigd. Je schrikt er van als je op een rij zet hoeveel meer asfalt er hier op de rol staat. De Rijnlandroute. De Duinpolderweg. De N207 corridor. Wij zijn de enige partij die consequent vindt dat er een rem moet en kan op al die grote infrastructurele projecten, en dat er minder in asfalt geïnvesteerd moet worden. Dus dat verhaal gaan wij, telkens heel regionaal ingestoken, vertellen.'

ren we er campagne op. 'Omdat ook de Eerste Kamer wordt gekozen, gaat het om de toekomst van het kabinetsbeleid.' Wat telt voor hem zwaarder? 'De provincie gaat over zaken die enorm belangrijk zijn voor GroenLinksers, maar de landelijke verhoudingen zijn ook belangrijk. Ik kan daarin dus geen keuze maken. De provinciale campagneteams kiezen overigens zelf prioriteiten, want in de provincies spelen ook grote, vaak groene, conflicten.'

Campagne

Maakt het eigenlijk uit of je veel campagne voert of niet? Wijnand twijfelt geen moment. 'Zeker nu er zoveel mensen zijn die niet weten wat ze gaan stemmen. Het verleden leert dat waar intensief campagne gevoerd is de resultaten beter zijn. Direct kiezerscon-

tact kan mensen over de streep helpen. En als je weet hoe vaak het bij de toebedeling van een zetel om honderd of zelfs tientallen stemmen kan spannen, kan alles het verschil maken.' Volgens Wijnand is campagnevoeren vooral op de kiezer afstappen. 'Het actief benaderen en hen laten vertellen wat ze belangrijk vinden is waardevol. Door een eerlijk verhaal over wat GroenLinks gedaan heeft en van plan is, kun je mensen overtuigen. Vertel waarom je zelf enthousiast over GroenLinks bent.' Is campagnevoeren dan niet lastig? 'Het is leuk! Je kunt reageren op een oproep van je afdeling, maar je kunt ook zelf contact zoeken. En met een uurtje werk al veel betekenen. Als GroenLinks overal een groot aantal mensen op de been brengt, kan dat een enorm verschil maken.' ◀

Rondje door het land - Limburg

Aansluiting landelijke politiek

In Limburg kiest GroenLinks voor aansluiting bij de drie landelijke thema's. Max Tollenaar, raadslid in Roermond en campagneleider: 'Allereerst omdat wij denken dat de landelijke politiek een grote rol gaat spelen bij deze verkiezingen. In de media zal het grotendeels gaan over de Eerste Kamer die door de provincie wordt gekozen. Deze verkiezingen bepalen dus mede hoe comfortabel het kabinet de komende jaren doorkomt. Als GroenLinks bepalender kan worden in de zoektocht van de coalitie naar meerderheden, dan ben je enorm invloedrijk. In plaats van te doen alsof dat niet speelt, willen wij die kaart voluit spelen.' Daarnaast zullen de Limburgse GroenLinksers gaan pleiten voor provinciale investeringen in werkgelegenheid en zorg. 'Limburg is een behoorlijk rijke provincie, nadat we met de verkoop van Essent-aandelen zo'n 1,5 miljard verdienen. Het huidige bestuur, een coalitie van VVD, CDA en PvdA, investeerde vooral in prestigeprojecten. Zoals de nieuwe weg in Zuid-Limburg, die in een krimpprovincie nogal overbodig is. Of het vliegveld dat met overheidsmiddelen overeind wordt gehouden. Wij zeggen: investeer in projecten op het grensvlak van zorg en werkgelegenheid. Zo ondersteun je ook de gemeenten die enorm moeten bezuinigen. Of investeer in werkgelegenheid door geld te steken in innovatieve bedrijvigheid op het gebied van schone energie. Laten we stevig inzetten op verduurzaming. Met gemeenten en woningbouwverenigingen gaan werken aan het energiezuinig maken van woningen. Nieuwe technieken ontwikkelen voor het gebruik maken van zonne-energie. Met dit soort voorstellen gaan we het landelijke verhaal aan het provinciale verbinden.'

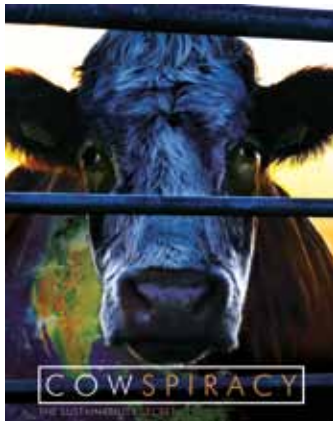

Rondje door het land - Drenthe

Windenergie

In Drenthe zal schone energie een belangrijke kwestie in de campagne worden, en dan met name windenergie. Beoogd lijsttrekker Hans Kuipers: 'Dat speelt enorm nadat minister Kamp in het kader van de Rijkscoördinatieregeling nogal eenzijdig een groot windmolenpark in de noordoostelijke veenkolonies erdoor drukte. Terwijl Drenthe zelf een plan had ontwikkeld om 286 megawatt aan windenergie te gaan opwekken. Een mooi model voor ruimtelijke spreiding, gebaseerd op verkenningen en ruimtelijke studies en zorgvuldig overleg met een heleboel betrokkenen. Kamp heeft dat met zijn megawindmolenpark van 150 megawatt gewoon doorgekruist. Daardoor is het draagvlak totaal aangetast en is er in het noordoosten groot verzet tegen nog meer windmolens. In de campagne zullen wij ervoor pleiten dat de regie op dit vlak terug naar de provincie gaat.' Het andere kernthema van de Drentse campagne wordt hoogstwaarschijnlijk 'natuur'. 'Er is enorm gesneden in het budget voor natuur, terwijl de verantwoordelijkheid voor natuurbeheer bij de provincies is gelegd. Drenthe is arm en heeft niet eens genoeg geld om aan basale verplichtingen voor de Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur te voldoen. Wij gaan in de campagne hameren op het belang van meer geld voor natuur. In Drenthe wordt vooral economisch over natuur gedacht, alsof elke geïnvesteerde euro terugverdiend moet worden. Wij denken graag ook andersom: er zijn legio recreatieondernemers die nu al goed verdienen aan de Drentse natuur. Wat ons betreft gaan die mee investeren in groen.'

Teksten 'Rondje door het land': Marije Wilmink

Cowspiracy toont massale misleiding

De nieuwe documentaire *Cowspiracy* is het persoonlijke verhaal van Kip Andersen, filmmaker en directeur van de Animals United Movement. Geïnspireerd door *An Inconvenient Truth* besluit hij zo milieuvriendelijk mogelijk te gaan leven: zuinig met energie, korter douchen, alles op de fiets doen. Dan ziet hij in dat dit een druppel op een gloeiende plaat is. Want vlees veroorzaakt 51% van alle broeikasgassen, meer dan auto's. En de productie van één hamburger verbruikt evenveel water als twee maanden douchen.

Toch besteden milieubeschermingsorganisaties vooral aandacht aan energieopwekking en transport. De documentaire geeft wat mogelijke oorzaken. Zo wordt gesuggereerd dat Greenpeace geld ontvangt van vleesproducenten en verteld dat de vleessector mensen liet vermoorden toen ze protesteerden tegen de kap van regenwoud om daar vee te laten grazen. Goed onderbouwd is het echter zelden.

De meeste feiten in *Cowspiracy* zijn geen nieuws meer. Na alle eerdere documentaires op dit gebied – *Food Inc.*, *Meat the Truth*, etc. – moet je met iets anders komen dan slechte leefomstandigheden van koeien of de grote voetafdruk van vlees. Wel vernieuwend aan *Cowspiracy* is dat het laat zien hoe we ons massaal laten misleiden en inconsequent handelen. We vinden haaienvinnensoep niet kunnen, maar de meeste haaien sterven als bijvangst voor onze vis. We vinden schaliegas onaanvaardbaar, maar bespreken dat boven een bord met vlees, terwijl vleesproductie 340 keer meer water verbruikt en evenveel uitstoot van broeikasgassen veroorzaakt.

Als je echt begaan bent met het milieu, kun je geen dierlijke producten meer eten. Een waarheid die zelfs voor Al Gore te ongemakkelijk was, concludeert Andersen. (*Alicia Hobbel*)

De documentaire is te downloaden op www.cowspiracy.com (\$ 14,95)

Say Ello

Facebook opgepast! Ello komt eraan... De oprichters zeggen plechtig dat ze geen gebruikersgegevens opslaan en nooit advertenties toelaten. En daarmee raken ze een gevoelige snaar, want die advertenties zijn ergernis nummer 1 van alle Facebookers. Ello groeide in oktober met honderdduizenden gebruikers per dag. Inmiddels heb ik 29 volgers en zelf volg ik 34 mensen. Best een goed resultaat. Want er is geen koppeling met Facebook- of Gmail-contacts, dus ze zijn autonoom gekomen. De vormgeving van Ello is eenvoudig en de functies zijn relatief beperkt. Maar elke week komen er nieuwe opties bij. Het lijkt een beetje op een digitale broedplaats: een creatieve plek in een oude fabriek, waar van alles gebeurt. Klein, maar fijn, zo voelt het. Toen ik het persadres mailde over het aantal gebruikers, kreeg ik letterlijk binnen vijf minuten antwoord: Ello weet niet hoeveel Nederlandse gebruikers er zijn, want... ze houden geen gegevens van ons bij. Mooi toch?

O ja, je kunt alleen lid worden op uitnodiging. Je kunt me erom vragen via Facebook :-)

<http://ello.co/jaapdebruijn>

Macht van de super

Een half jaar lang geen eten halen bij de supermarkt. Die missie ondernam culinair journalist Gerrit Jan Groothedde in *Weg van de supermarkt*. Reden: onze massale afhankelijkheid van de supermarkt en het verdwijnen van écht eten uit onze omgeving. Eten met smaak en geur. Zijn met humor beschreven pogingen om de supermarkt te ontlopen maken dit boek een pageturner. En 'Eetschrijver' Groothedde legt de vinger op de zere plek; hij laat zien dat de macht van supermarkten in Nederland niet gezond is.

De Nederlandse situatie is dan ook bijzonder. Nergens ter wereld hebben zo weinig supers zo'n groot marktaandeel. Er zijn slechts zes landelijke organisaties, wij kopen 75% van ons eten in de supermarkt en maar een kwart van wat je daarvoor betaalt komt bij de producent terecht. Dit leidt tot bizarre situaties, zoals onnodige voedselkilometers, bewerkingen van producten en het vernietigen of exporteren van goede Nederlandse oogst.

Gelukkig vindt Eetschrijver op zijn zoektocht langs boeren en middenstand goede en smakvolle producten terug. En manieren om zelf duurzaam, lekker en gezond in te kopen. (*Edith Vos*)

Uitgeverij Spectrum, 256 pagina's, september 2014

Groen moet je doen

Je groene idealen in de praktijk: doen!

#Zwerfie tegen plastic soep

De hoeveelheid zwerfafval neemt toe. Vooral afval van plastic is een hardnekkig probleem, dit komt als 'plastic soep' in oceanen en zeeën. Grotere stukken plastic zwerfvuil worden door dieren vaak aangezien voor voedsel, waardoor ze erin stikken of verhongeren. De uit elkaar gevallen kleine stukjes belanden in de voedselketen.

Je kunt je er boos over maken, maar je kunt er ook gewoon iets aan doen! Bij Stichting Klean kun je een sticker bestellen, waarmee je de straatvuilnisbak om de hoek omtovert tot een #zwerfie-opvanghuis. Maar wat is nou die #zwerfie-actie? Heel simpel: raap een stuk zwerfafval op en deponeer het in je kersverse #zwerfie-opvanghuis, terwijl je er een foto van maakt. Die post je vervolgens op bijvoorbeeld Twitter of Facebook met de hashtag #zwerfie. Zo help je mee om het opruimen van zwerfafval tot nationale sport te verheffen.

De sticker kun je bestellen voor € 4,00 inclusief verzendkosten.

Meer weten? www.kleanworldwide.nl, of volg @Zwerfie op Twitter.

Heeft jouw kengetal ook een Weggeefhoek?

Wie op Facebook zit, is het vast niet ontgaan: sinds 2012 zijn er tientallen Facebookgroepen met de naam 'Weggeefhoek-met-kengetal' opgedoken. Initiatiefneemster is de Kampense Laura Schakenraad, een gedreven designer met een groene missie.

'De gedachte achter het hele idee is duurzaamheid. Ik vind het idioot dat mensen heel makkelijk dingen weggooien. Wat voor de één een lullig lampje is, kan voor de ander net weer de verlichting zijn die hij/zij graag boven de tafel zou hangen. Het rouleren van spullen vind ik een mooi gegeven, zodat je je niet een slag in de rondte hoeft te consumeren.'

Weggeefhoek038 (Kampen, Zwolle en omgeving) bereikte al binnen een jaar de mijlpaal van 10.000 leden. Weggeefhoek026 (Arnhem en omstreken) volgde in het voorjaar van 2014. Ook in andere plaatsen floreren weggeefhoeken met enorme ledentallen. Voorwaarde is wel dat er goede beheerders zijn voor de groepen. Jammer genoeg lukt dat niet overal, maar waar het wel gebeurt zijn de leden razend enthousiast. Bruto nationaal geluk in de praktijk.

Vier wethouders over de nieuwe verantwoordelijkheid in 2015

‘Zorg om de zorg’ was de titel van een bijeenkomst tijdens de ledendag op 5 oktober. Zorgen voor de zorg, dat zou je het motto kunnen noemen van de GroenLinks-wethouders die het op hun bestuurlijke bordje hebben liggen. GroenLinks Magazine vroeg vier van hen hoe het er bij hun in de gemeente voor staat. ‘Het moet gewoon goed gaan!’

door **Patrick Rijke**

Zorgen

‘Op Prinsjesdag bleken we ineens vier ton minder voor maatschappelijke ondersteuning te krijgen.’

Lara de Brito, Wageningen
wethouder met o.a. Awbz/
Wmo, gezondheidszorg,
jeugdzorg en welzijn in haar
portefeuille.

‘**D**e bezuinigingen waarmee het Rijk ons opzadelt zijn fors, vindt Margriet Jongerius, wethouder in Utrecht. ‘Dat is niet onze keuze.’ De coördinerend wethouder decentralisaties in Beverwijk, Haydar Erol, had graag gezien dat de bezuinigingen waren uitgesmeerd over een aantal jaren: ‘Het veranderingsproces heeft tijd nodig. Waarschijnlijk kun je pas in het tweede, derde jaar echt bezuinigen. Het samenvallen van de overheveling en de vernieuwing die nodig is door de bezuinigingen, maakt het proces onnodig kwetsbaar.’ Lara de Brito beaamt dit. ‘Maar nu het een gegeven is, moet het gewoon goed gaan.’

Balans kwaliteit en tarief

Bij de huishoudelijke hulp zijn de bezuinigingen van het Rijk het hoogst. De kosten voor thuiszorg bestaan hoofdzakelijk uit het aantal uren verleende zorg maal het uurtarief van de thuiszorgmedewerkers. In Utrecht hebben ze gekozen voor een bezuiniging op het aantal uren zorg. ‘Mensen krijgen standaard nog maar anderhalf uur wekelijkse hulp bij het huishouden, waar dat eerder het dubbele was,’ vertelt Jongerius. Als Utrechtse-

naren meer uren hulp nodig hebben kunnen ze dat inkopen bij particuliere aanbieders. ‘Je kunt lokaal niet de hele bezuiniging oplossen. We proberen wel de last te verdelen. En we zorgen ervoor dat mensen in de thuiszorg in elk geval een CAO-loon krijgen en niet als alfhulp aan de slag hoeven.’

In Wageningen hebben ze de keus nog scherper gemaakt. De Brito: ‘Bij huishoudelijke hulp draait de dienstverlening het minste om echte zorg. Daarom nemen we dat als

Onlogisch

Onze Tweede Kamerfractie heeft tegen de invoering van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning gestemd, de belangrijkste wet die de overheveling van veel zorg en ondersteuning naar de gemeenten regelt. Kamerlid Linda Voortman staat achter het principe dat de gemeenten als ‘eerste overheid’ verantwoordelijk worden voor die taken. Maar ze hekelt de flinke bezuinigingen, vooral op de zorg aan huis. ‘Niet erg logisch als je geld wilt besparen door mensen langer in hun eigen huis te laten wonen in plaats van in een dure instelling.’

voor de zorg

gemeente niet meer op ons. We hebben gekozen voor het 'sterkste schouders'-principe. Minima die tot maar liefst 130% van de bijstand verdienen, betalen geen eigen bijdrage en krijgen lichte huishoudelijk hulp zonder indicatie vergoed via de bijzondere bijstand.'

Haydar Erol vindt het met 1,2 miljoen euro aan bezuinigingen op de huishoudelijke hulp in 2015 'een behoorlijke uitdaging om een balans te vinden tussen kwaliteit en een fatsoenlijk tarief.' Voordeel in zijn gemeente is dat het al in 2013 mogelijk bleek bij de aanbestedingen lagere tarieven af te spreken door te besparen op de overhead. 'Dat geeft ons de ruimte om na te denken en samen met zorgaanbieders een nieuw concept van dienstverlening af te spreken.'

Beeldvorming

'Decentralisatie is een gok', 'ambtenaren voorzien chaos', 'zorgplan leidt tot opstand' – de koppen waarmee media berichten, suggereren dat gemeenten slecht zijn voorbereid. De gesprekken met de GroenLinks-wethouders laten een heel ander beeld zien.

Oetra Gopal is voor de tweede keer wethouder in Hoogezand-Sappemeer; zij weet dan

'Alle Groningse gemeenten hebben samen de jeugdzorg voor de komende drie jaar goed geregeld.'

Oetra Gopal, Hoogezand-Sappemeer coördinerend portefeuillehouder decentralisatietaken, verder gaat zij o.a. over jeugdzorg, huiselijk geweld, OGGZ en maatschappelijk opvang.

ook hoe in de vorige periode de veranderingen al in gang zijn gezet. 'Dat begon bij ons in 2011 met de visie Burgers in de benen. Er is een raads werkgroep gevormd, maatschappelijke organisaties werden er goed bij betrokken. Het is een zorgvuldig proces geweest,' blikt Gopal terug. Zij is ook wethouder Jeugdzorg: 'Elders zijn er zorgen, maar ik ben er wel trots op dat alle Groningse gemeenten samen de jeugdzorg voor de komende drie jaar goed hebben geregeld.'

Ook de andere wethouders geven aan dat zij ruim voor 1 januari alles op orde hebben. Jongerius: 'Er zijn al twee jaar lang gesprekken met alle organisaties in Utrecht. Er vallen bij de huidige instellingen wel ontslagen door de landelijke bezuinigingen. Maar er komt geen enorme ontslagronde omdat instellingen al een 'flexibele schil' hadden gevormd om de klappen op te vangen.'

De Brito vindt het wel frustrerend dat 'Den Haag' zo grillig is. 'Informatie van het ministerie over onze toekomstige cliënten klopt niet. Op Prinsjesdag bleken we ineens vier ton minder budget voor maatschappelijke ondersteuning te krijgen. En dan heb ik het maar niet over uitlatingen van staatssecretarissen.'

ris Teeven over de jeugdzorg die bij ons niet op orde zou zijn. Heel vervelend, die negatieve bemoeienis nadat ze zelf alles last minute hebben besloten.'

Erol maakt zich zorgen over de gevolgen van de negatieve beeldvorming. 'Het overheersende beeld in de media dat gemeenten er niet klaar voor zijn, gaat werken als een self-fulfilling prophecy. Als er straks incidenten komen, en die komen er vast, zal men dus al snel zeggen: "zie je wel!"'

Schutting

Oetra Gopal maakt zich vooral zorgen over de consequenties van de bezuinigingen in de zorg voor de arbeidsmarkt. 'De sociale problematiek, die in Hoogezand-Sappemeer toch al groot is, wordt erdoor verergerd. De mogelijkheden om na ontslag weer aan het werk te komen zijn zorgelijk klein. Je kunt wel scholing aanbieden, maar het gaat vaak om mensen die gezien hun talenten het werk kunnen doen waar nu op bezuinigd wordt. En helaas komen er in de zorgsector geen banen op hetzelfde niveau terug.'

Beverwijk werkt veel samen met de buurgemeenten Velsen en Heemskerk. Op het gebied van participatie onder de slogan IJmond werkt. Haydar Erol: 'De sociale werkvoorziening wordt al sinds vorig jaar omgebouwd tot een zogeheten werkbedrijf, zeg maar een organisatie voor re-integratie. Daar hebben we positieve ervaringen mee. Maar de aankomende bezuinigingen op de sociale werkvoorziening maken het niet makkelijk. Daar moet echt geld bij.' Onlangs maakte staatssecretaris Klijnsma bekend dat de 35 arbeidsmarktregio's er volgend jaar inderdaad evenzoveel miljoenen bij krijgen.

Ook Gopal wijst op toezeggingen van de regering. 'Het Rijk kan niet zeggen "Red je maar!" De afspraak met staatssecretaris Van Rijn is dat we in gesprek gaan als je klem komt te zitten. Van Rijn benadrukt zelf ook dat het Rijk het niet over de schutting gooit.'

Niet overal wijkteams

Er ontstaan straks grote verschillen tussen gemeenten, bijvoorbeeld hoe de toegang tot de zorg wordt georganiseerd. Net als in veel andere gemeenten krijgen inwoners van Utrecht, Beverwijk en Hoogezand-Sappemeer volgend jaar te maken met buurt- of wijkteams.

In Utrecht gaan de achttien teams de toegang tot de zorg bepalen en inwoners langduriger begeleiden, bijvoorbeeld bij de administratie of individuele begeleiding, om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Jongerius:

FOTOGRAFIE CORBINO

'Geen enorme ontslagronde door eerder gevormde 'flexibele schil' om klappen op te vangen.'

Margriet Jongerius, Utrecht
wethouder welzijn, zorg en maatschappelijke ondersteuning (Wmo), wijkgericht werken en participatie.

MERELS FOTOGRAFIE, HEEMSKERK

'We gaan op weg met een andere verdeling van verantwoordelijkheden. Dat wordt een ontdekkingsreis. Vallen en opstaan.'

Haydar Erol, Beverwijk
coördinerend wethouder decentralisaties, met in portefeuille o.a. sociale zaken, Wmo, welzijn en participatie.

'De ervaring uit pilots is dat er minder mensen over de vloer komen. Er komen aparte teams voor jeugd en gezin, al zitten die achter dezelfde voordeur in de wijk. Daardoor is samenwerking en afstemming gewaarborgd.' Lara de Brito vertelt hoe dit in Wageningen juist helemaal anders gaat: 'Alle deuren van de bestaande organisaties blijven gewoon open. Mensen maken dus zelf uit waar ze heen gaan. Wel gebruikt iedereen dezelfde aanpak met een zelfredzaamheidsmatrix. Er is alleen een multidisciplinair kernteam met vijf onafhankelijke deskundigen van buiten Wageningen dat de toegang tot de meer specialistische zorg regelt.'

Op weg

Alle wethouders geven aan dat de echte veranderingen pas de komende jaren gestalte krijgen. Lara de Brito droomt ervan om het hele sociaal beleid te grondvesten op de mensenrechten: 'Ik ben gecharmeerd van de ideeën daarover van het College voor de Rechten van de Mens.' Zij beveelt iedereen de methode BAAT - Beschikbaarheid, Aanvaardbaarheid, Aanpasbaarheid en Toegankelijkheid van mensenrechten - aan.

Haydar Erol benadrukt dat met de overgang naar de gemeente natuurlijk per 1 januari niet alle problemen ineens zijn opgelost. 'We gaan op weg, we maken een nieuwe start met een andere verdeling van verantwoordelijkheden. Dat wordt een ontdekkingsreis. Vallen en opstaan. Daar hebben we misschien wel drie jaar voor nodig. Doel is een goede zorg voor onze inwoners. Dat moeten we voor ogen houden.' ◀

GroenLinks-netwerken sociaal domein

Binnen GroenLinks zijn verschillende netwerken actief. Wethouders en burgemeesters van onze partij maken deel uit van het Bestuurdersnetwerk dat actuele vraagstukken bespreekt en ervaringen uitwisselt. Ook is er sinds kort een besloten Facebookgroep waar met name raadsleden moties en amendementen uitwisselen en elkaar vragen stellen. Raadsleden kunnen via Marieke Schep om toelating tot de Facebookgroep GroenLinks sociaal domein vragen. Verder worden op GLweb (de site voor leden met een partijfunctie) in de rubriek 'Voer voor politici' onder 'zorg, welzijn en sociale zaken' verslagen van bijeenkomsten en documenten bewaard.

Wetgeving als zwaard en als schild

Gaan effectieve misdaadbestrijding en privacy wel samen?

Hoever mag de overheid gaan om ons te beschermen tegen fraudeurs, criminelen en terroristen? Welke bestanden mogen instanties koppelen en hoelang mogen ze de gegevens bewaren? Vragen over wat de overheid wel en niet mag worden met de technologische push steeds belangrijker. Dat vindt ook Europarlementariër Judith Sargentini. Op de site van Bureau de Helling startte zij eind 2013 een discussie over privacy.

door **Peter van der Mark**

Privacy gaat over wie je bent en wat je doet. Over je persoonlijke levenssfeer. Die wordt steeds vaker geschonden door opsporingstechnieken en -analyses. Technisch is het allemaal mogelijk, dus gebeurt het. Je zou dan bescherming van de wetgeving verwachten. Maar ook Europese en nationale wetten en regels bedreigen de privacy steeds vaker. Alles onder het mom van veiligheid. Om fraude, criminaliteit en terrorisme tegen te gaan. Sargentini bestrijdt niet dat effectieve misdaadbestrijding nodig is. Maar het moet dan wel hand in hand gaan met bescherming van de burgerlijke vrijheden.

Massasurveillance

De GroenLinks-Europarlementariër is bang dat het bestrijden van misdaad en terrorisme de privacy van burgers uitholt. Dat privacy ondergeschikt gemaakt wordt aan opsporing en controle. Zij constateert dat de staat steeds meer overgaat op massasurveillance waarbij

preventief gegevens van willekeurige burgers en bedrijven worden onderzocht. Zonder dat ze verdachte zijn in een onderzoek.

Zwaard én schild

Volgens Sargentini moet onze wetgeving zwaard én schild zijn. Zwaard om misdaad te bestrijden, schild om de rechten van burgers te beschermen. In de online discussie gaat strafrechtadvocaat Jozef Rammelt iets verder. Hij vindt dat wetgeving eerst schild moet zijn en daarna zwaard. Hij ziet dat de privacy structureel wordt geschonden door preventief toezicht en door uiteenlopende registraties. Volgens hem hebben burgers al geen privacy meer omdat we overal geregi-

Steeds vaker worden privacy-regels geschonden onder het mom van ‘terrorismebestrijding’

streerd (kunnen) worden. Dat alles met het argument dat de maatregelen onze veiligheid vergroten. Hij is pessimistisch over het indammen van massasurveillance.

Achterhaald begrip

Rechtssocioloog Victor Toom noemde in zijn blog de discussie van Sargentini achterhaald. Hij stelt dat het begrip privacy, de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, niet meer voldoet. Toom pleit voor een privacy die óók de gedeelde levenssfeer waarborgt, de relationele privacy. Maar Sargentini ziet niets in een nieuw privacybegrip. Zij vindt dat de technologische mogelijkheden aan de privacyregels gebonden moeten worden in plaats van het begrip privacy aan te passen aan de technologische ontwikkelingen. Met een nieuwe definitie accepteer je dat de persoonlijke levenssfeer zijn bescherming verliest en privacy gaat per definitie over een persoon.

Uit de Privacy Barometer van april 2014 komt GroenLinks als een van de beste partijen uit de bus.

GroenLinks heeft een werkgroep privacy. De kerngroep van acht leden heeft sinds kort twee nieuwe voorzitters: Urvin Pinas en Guido Antunes. De groep is te bereiken via: werkgroepprivacy@groenlinks.nl.

Select before you collect

Privacybeschermers Jacob Kohnstamm en Paul Breitbarth (beiden van het College Bescherming Persoonsgegevens) bepleiten een selectief gebruik van data. Vóór je gaat verzamelen en vóór je de data gaat gebruiken moet er een belangenafweging zijn. Welke gegevens zijn nodig voor een bepaald doel? Zijn er andere opties? Zij huldigen het uitgangspunt ‘Select before you collect’. Ook willen ze meer transparantie over de gegevens die worden verzameld en de doelen waarvoor dit gebeurt. Privacy en veiligheid moeten volgens de CPB’ers altijd hand in hand gaan.

Datamining toestaan, misbruik bestraffen

Veiligheidsdeskundige Rob de Wijk stelt dat het verzamelen van data voortkomt uit de technologische ontwikkelingen. Data kunnen gemakkelijk worden verzameld, en dus gebeurt het. Zonder te kijken naar de doelmatigheid ervan. Het verzamelen van al die data tast niet per definitie de privacy aan. Dat gebeurt alleen bij het analyseren ervan. De Wijk wil daarom het gebruik van data beperken en misbruik tegengaan door hoge schadevergoedingen. Dat zou de datagebruikers en -analisten voorzichtiger maken. Dit geeft volgens Sargentini echter overheden een vrijbrief alles te verzamelen over burgers.

En dan zijn hoge schadevergoedingen geen waarborg om misbruik te voorkomen.

Nut, noodzaak en proportionaliteit

Sargentini wil dat de overheid kaders schept voor het gebruik van technische vernieuwingen. Ook pleit zij voor het dichten van mazen in de wet waarachter criminelen zich kunnen verschuilen of waarvan ze misbruik kunnen maken. Proportionaliteit zou leidend moeten zijn bij keuzes voor het verzamelen en opslaan van persoonlijke gegevens. Van elke maatregel moeten nut en noodzaak vaststaan en moet de impact in verhouding zijn met het doel.

Bescherming van privacy, een jaar later...

Sinds het enigszins filosofische debat is Judith Sargentini gekozen voor een tweede termijn in het Europees Parlement. Is er wat veranderd? 'Ik ben er zeker niet optimistischer op geworden als het gaat over de bescherming van onze privacy. Telkens wordt de privacy opnieuw onder druk gezet en slaat de stemming om. Toen het Europees Parlement rond 2000 onderzoek deed naar de spionage- en af luisterpraktijken door onder andere Amerika, Canada en Engeland – het Echelon spionagenetwerk – werd de wereld opgeschrikt door de aanslagen van 9/11. Daarmee verdween het onderzoek in de

Voorstellen privacy

- Het doorgeven van bank- en passagiersgegevens moet stoppen.
- De anti-terreurmaatregelen opnieuw tegen het licht houden.
- Meer inzage voor burgers in het gebruik van de gegevens die over hen verzameld worden.
- Afschaffen bewaarplicht voor telecomgegevens.
- Inlichtingen- en opsporingsdiensten mogen alleen bij concrete verdenking gegevens van burgers inzien.

prullenmand. Zorgen over privacy werden opzijgeschoven door zorgen over veiligheid. Datzelfde patroon zien we nu. Na de onthullingen van klokkenluider Snowden over Amerikaanse en Europese af luisterpraktijken stelde het Europees Parlement opnieuw een onderzoek in. En ook dat onderzoek wordt overschaduwd door de oorlogen in Syrië en Irak, door de dreiging van 'homegrown' terroristen. Telkens zien we dat inlichtingendiensten ontsporen en de rechten van burgers en bedrijven opzijzetten. Het doel heiligt de middelen. Maar welk doel dat is, wordt niet duidelijk. Laat staan de effectiviteit van de middelen. De vrijheid van de burgers staat op het spel. Voorvechters van bescherming van de privacy hebben het tij tegen.' ◀

Lees hier de hele discussie: bureaudehelling.nl/artikel/schild-zwaard-of-doekje-voor-het-bloeden

‘Nederland is koploper bij het aantal door justitie afgeluisterde telefoongesprekken’

Schotelantennes van defensie in het Friese Burum.
Foto: Michiel Wijnbergh

'Snelle militaire oplossing is een **illusie**'

'Als ik iemand in elkaar geslagen zie worden moet ik daar wat tegen doen', zo zei een deelnemer aan het partijdebat over militaire interventies dat de afgelopen maanden werd gevoerd. Maar wat te doen bij conflicten die op grote schaal plaatsvinden en die gepaard gaan met grove mensenrechtenschendingen, bijvoorbeeld in de vorm van een burgeroorlog of een onderdrukkende regering of dictator?

door **Bureau de Helling**

GroenLinkers voelen vaak een grote betrokkenheid bij het leed van mensen elders in de wereld. Dat vertaalde zich ook in talrijke bijdragen aan het partijdebat: welgeteld negen provinciale ledenbijeenkomsten, een drukbezocht symposium van Bureau de Helling, diverse bijeenkomsten van internationale werkgroepen, en tientallen bijdragen op de website van Bureau de Helling.

Wel of geen interventie?

Veruit de meeste GroenLinkers voelen grote schroom bij de keuze om militairen uit te zenden om in te grijpen in conflicten. Een

deel van de GroenLinkers is pertinent tegen het steunen van militaire interventies: uit een steekproef in november bleek dat 14% van de GroenLinkers van mening was dat GroenLinks nooit een militaire interventie mag steunen. Wat wel duidelijk is: GroenLinkers kijken verder. Ze zoeken liever naar achterliggende structurele oorzaken van conflicten en gebruiken deze kennis vervolgens om conflicten te voorkomen. Een grote meerderheid (84%) kan zich voorstellen een militaire interventie te steunen om te proberen ergere gewelddadigheden te voorkomen. Tegelijkertijd benadrukken verschillende leden: 'Een snelle militaire oplossing is een illusie. Iets doen is dan net zo legitiem als niets (gewelddadigs) doen.'

In de gesprekken werd vaak naar voren gebracht dat GroenLinks zich vooral moet inzetten om de langetermijnaspecten van conflicten onder de aandacht te brengen. Militaire interventie kan niet zonder diplomatieke inspanningen en ontwikkelingssamenwerking (oftewel: de 3D benadering van *defense, diplomacy & development*). De preventie van conflict, het ontwikkelen van een plan en het reserveren van de nodige financiële middelen voor de fase van wederopbouw moeten prioriteit krijgen. 'Vrede is méér dan geen oorlog, daar moet je aan blijven werken,' stelde een deelnemer aan het debat.

Informatievoorziening

Leden zijn kritisch over de informatie die beschikbaar is wanneer de vraag om steun voor een interventie de Tweede Kamerfractie bereikt in de vorm van een zogenoemde artikel-100 brief. Een bijkomend probleem is dat er meestal zeer snel gereageerd moet worden. Partijvoorzitter Rik Grashoff: 'Ik zou bijna in de grondwet willen vastleggen dat er verplicht minimaal een week bedenktijd tussen een artikel 100-brief en de beslissing daarover moet zitten.' Informatie van inlichtingendiensten is vaak maar beperkt toegan-

Meer lezen?

- Marlies Glasius: *Aansluiten bij zelfbescherming: niet of maar hoe.* bureaudehelling.nl/artikel/aansluiten-bij-zelfbescherming
- Thom Klück: *Een pleidooi voor een assertief en consistent buitenlandbeleid.* bureaudehelling.nl/artikel/een-pleidooi-voor-een-assertief-en-consistent-buitenlandbeleid
- Christ Klep: *De bereidheid om te doden en te sterven.* bureaudehelling.nl/artikel/de-bereidheid-om-te-doden-en-te-sterven

kelijk voor parlementariërs. Daarnaast zijn er in een conflict altijd verschillende partijen betrokken die belang hebben bij het op een voor hen gunstige wijze *framen* van het conflict. Tijdens de bijeenkomsten werd vaak genoemd dat GroenLinks zou moeten streven naar het uitbreiden en verbeteren van informatiebronnen over (potentiële) conflicten. Door het verspreiden van goede informatie kan GroenLinks agenderend zijn op onderwerpen. Samenwerking met andere Groene partijen op Europees niveau en in conflictgebieden kan het startpunt zijn.

Internationale belangen: VN en olie

Vaak genoemd werd ook de moeite van het verkrijgen van een mandaat van de VN-Veiligheidsraad. De vijf permanente leden van de Veiligheidsraad (Amerika, China, Frankrijk, Rusland en het Verenigd Koninkrijk) kunnen met hun veto's interventies blokkeren, ook in het geval van ernstige mensenrechtenschendingen. GroenLinkers willen zich niet afhankelijk maken van die vetomacht om wereldleed te voorkomen en zoeken in het debat naar alternatieve vormen van volkenrechtelijke legitimering. Voor sommige maatregelen is het bovendien noodzakelijk dat Westerse samenlevingen andere politieke keuzes maken in relatie tot de afhankelijkheid van olie. Deze afhankelijkheid voedt ondemocratische oliestaten, zegt bijvoorbeeld Wim Nusselder op de website van De Helling. '*Responsibility to protect*' [bescherming van burgers, red] zou vooral een verantwoordelijkheid moeten inhouden om af te kicken van onze verslaving aan fossiele brandstoffen.' Er zijn zorgen over

welke partijen belang hebben bij een conflict. Zo zegt Jaap van Arkens: 'Er ligt een grote verantwoordelijkheid bij diegenen, die profiteren van wapenproductie.'

Conflictpreventie

Zowel voor- als tegenstanders van militaire interventies zien het belang van het voorkomen van oorlogen en de opbouw van vrede na een interventie. In een artikel op de website pleit Thom Klück voor een consistent buitenlandbeleid, want: 'Afbraak is geen kunst en kan snel worden gerealiseerd, opbouw is echter wel een kunst en vraagt veel tijd.' GroenLinks is bij uitstek de partij die hiervoor staat: langetermijnoplossingen, in plaats van kortzichtige ingrepen. Tot preventie van conflicten behoren ook onderwijs en bestrijding van armoede, zodat mensen een toekomstperspectief krijgen. Als een conflict dreigt, wordt bijvoorbeeld voorgesteld om regimes financieel aan te pakken of een handels boycot af te kondigen. Duurzame vrede bereik je nooit met militair geweld alleen, klinkt duidelijk door. Daarom is het belangrijk om vóór een militair ingrijpen al een plan te hebben voor de opbouw van een (democratische) samenleving en een civiele infrastructuur. Deze benadering houdt een langdurige betrokkenheid bij een regio in. Eén ding is duidelijk: bij gebeurtenissen over de grens en bij de bredere context van conflicten (olie, ontwikkeling) kijken GroenLinkers verder. ◀

Op zoek naar verdere verdieping? Het complete debat vind je via bureaudehelling.nl/debat/militaire-interventies.

Tot slot: referendum

Op basis van het partijdebat zijn afwegingen geformuleerd die GroenLinkse volksvertegenwoordigers moeten maken als ze beslissen om al dan niet in te stemmen met militaire interventies. In een referendum konden de leden zich over dit 'afwegingskader' uitspreken. De uitslag is op 16 december bekend gemaakt. Lees meer op groenlinks.nl/referendum

Waterschapsverkie

De meeste mensen weten wel dat er volgend jaar verkiezingen zijn voor de Provinciale Staten. Maar bij lang niet iedereen is bekend dat we 18 maart 2015 ook stemmen voor de Waterschapsverkiezingen. En dat is voor het eerst in de historie. Als je nu denkt: ja leuk, maar what's in it for me? Lees dan vooral dit stuk.

Door **Fleur de Bruijn**

De laatste Waterschapsverkiezingen waren alweer een tijdje geleden, in 2008. De verkiezingen van 2012 werden uitgesteld door het aannemen van een wet met de welluidende titel: *De wet tot wijziging van de Waterschapswet tot het instellen van een overgangsbestuur voor op 1 januari 2013 ingestelde waterschappen, het uitstellen van de waterschapsverkiezingen van 2012 en het bieden van ruimte voor verlaging van onevenredige waterschapsheffingen voor agrarische grondeigenaren*. Kijk even op van dit artikel en zeg het nogmaals uit het hoofd...

Water Natuurlijk

Water Natuurlijk is in 2007 opgericht om de belangen van natuur, milieu, landschap en recreatie in de waterschappen beter te beschermen. Naast GroenLinks en D66 steunen verschillende maatschappelijke - en natuurorganisaties de partij. Deze onafhankelijke organisatie is opgericht als tegenwicht voor partijen die minder oog hebben voor mooi, natuurlijk en gezond. Maar vooral om waterbeheer in zijn geheel te beschouwen. Water Natuurlijk heeft brede steun en heeft een plek in alle 24 waterschappen, waarvan bij 18 in het dagelijks bestuur. Meer op: www.waternatuurlijk.nl

In 2014 werd besloten de Waterschapsverkiezingen via de Kieswet te regelen. Bovendien werd bepaald om ze voortaan op dezelfde dag te houden als de Provinciale Statenverkiezingen. En dat is een voordeel; bij de laatste briefstemming stemde slechts 24 procent van de stemgerechtigden, terwijl de opkomst bij de Provinciale Statenverkiezingen gemiddeld 50 procent is.

Wat is de wat: Waterschappen

Nog even een stapje terug voor we het gaan hebben over de verkiezingen van 2015: wat zijn waterschappen eigenlijk? Het waterschap, zo'n vermoeden heb je misschien al, is niet iets van gisteren. Het eerste waterschap (Hoogheemraadschap van Rijnland) stamt uit 1255. Ruim 100 jaar eerder werkten zo'n twintig buurtschappen rond Wijk bij Duurstede (Utrecht) al samen om de Kromme Rijn af te sluiten met een dam; het poldermodel *avant la lettre*.

Een Waterschap zorgt ook anno 2014 voor waterkeringen. Maar ook voor de kwantiteit en de kwaliteit van water, en voor waterzuivering. Op 1 januari 2014 waren er 24 water-

zingen voor dummies

aantal leden van dit bestuur is afhankelijk van de omvang van het waterschap.

Water Natuurlijk

En dan nu richting de verkiezingen. Want waar stem je eigenlijk op? En dan bedoelen we niet: de eerste vrouw op de lijst. Sinds 2008 stem je, net als bij verkiezingen voor de gemeente, provincie of Tweede Kamer, op een politieke partij. Waterschapsverkiezingen zijn dus ook lijstverkiezingen.

Bij de uitslag van 2008 valt het je vast direct op dat GroenLinks ontbreekt. Wees niet bevreesd, de uitslag was niet zo dramatisch dat we van de lijst zijn gevallen. GroenLinks steunde, net als D66, de Waterschapspartij Water Natuurlijk. *We* hebben in 2008 dus eigenlijk de verkiezingen gewonnen. Ook in 2015 geeft GroenLinks steun aan Water Natuurlijk (zie kader).

What's in it for me?

Terug naar de beginvraag: what's in it for me? In de eeuwenlange bestaansgeschiedenis van waterschappen waren er veel discussies over bestuursvormen en bestaansrecht. Ook binnen GroenLinks is die discussie over waterschappen gevoerd. Om te voorkomen dat de groene stem zou verwateren is in 2007 bewust gekozen voor aansluiting bij Water Natuurlijk. En dat geldt ook voor de verkiezingen in 2015.

Interessant aan de nieuwe opzet van de verkiezingen is dat het lijstverkiezingen zijn met veel traditionele partijen. Daarmee zal de kiezer meer dan ooit het gevoel hebben dat er ook iets te kiezen valt. Het combineren van de verkiezingen met die voor de Provinciale Staten zorgt ervoor dat landelijke emoties een rol spelen bij de stembepaling.

Hoewel je geen vakje GroenLinks kunt inkleuren, valt er meer dan genoeg te kiezen. Het waterschap zorgt voor de kwantiteit en de kwaliteit van het water. Voor waterkeringen en voor waterzuivering. Eeuwenlange discussies over bestuurlijke invulling van de Waterschappen ten spijt; schoon en voldoende water, en voldoende ruimte voor het water: het is van evident belang. Dus what's in it for you: een mogelijkheid om wederom je groene en sociale stem te laten horen. ◀

schappen in Nederland.

Aan het hoofd van het waterschap staat de dijkgraaf – watergraaf als er weinig of geen dijken zijn. Hij of zij wordt voor zes jaar aangesteld door de regering. Een waterschap is een overheidsorganisatie met een dagelijks bestuur (het college van Dijkgraaf en Heemraden) en een algemeen bestuur. Tijdens de Waterschapsverkiezingen kiezen wij het algemene bestuur van het waterschap. Het

Uitslag Waterschapsverkiezingen 2008

De 502 zetels werden als volgt verdeeld:

Water Natuurlijk:	100
CDA:	89
PvdA:	60
VVD:	59
Algemene Waterschapspartij:	32
ChristenUnie:	22
SGP:	16
Werk aan Water:	13
Partij voor de Dieren:	8

Bron: Wikipedia

Quizvraag: welk vakje heb je vorige keer aangekruist in het stemhokje tijdens de Waterschapsverkiezingen? Geen, want de vorige keer stemde je niet in een stemhokje. Die keer daarvoor trouwens ook niet. Om precies te zijn: je stemde nooit in het stemhokje, want de Waterschapsverkiezingen vielen nooit onder de kieswet, maar onder de Waterschapswet. Het waren de enige Nederlandse verkiezingen waarbij op afstand werd gestemd, eerst per post, later digitaal.

Gerard Vlaanderen (rechts op de foto), voorzitter afdeling Noord-Holland

‘Ik ben blij met dit soort bijeenkomsten en blij met de rol voor de provinciale afdelingen. Natuurlijk, zo’n verantwoording is relatief nieuw, dus voor iedereen nog een beetje wennen. Het duurt even voordat mensen denken: “daar moet ik bij zijn”. Maar ik vind wel dat er een frisse wind door de partij waait en ik hoop dat de leden dat ook merken.’

Hoe gaat een partij in gesprek met haar leden? Natuurlijk, de leden mogen het zeggen, op het congres. Maar één keer per jaar ja of nee zeggen, dat past niet bij een moderne democratische partij. We zijn daarom op zoek naar betere manieren, bijvoorbeeld door het partijbestuur in gesprek te brengen met leden, op provinciale bijeenkomsten. Hoe gaat dat? Een aantal reacties op de provinciale bijeenkomst van Noord-Holland, op 11 oktober in Amsterdam.

door **Tammo Hoeksema**

Wat was de afspraak?

Als voorbereiding op het jaarlijkse ledencongres maakt het partijbestuur een ronde langs de provinciale afdelingen om zich te verantwoorden voor het afgelopen jaar en om vooruit te kijken naar het volgende. Dat was één van de aanbevelingen van de Commissie-Van Dijk uit 2012. De aanbeveling is overgenomen door het congres van maart 2013. Zie ook: groenlinks.nl/nieuws/op-weg-naar-de-toekomst en groenlinks.nl/nieuws/groenlinks-kiest-nieuw-bestuur-rik-grashoff-voorzitter

Henk Blom (lid sinds 1990):

‘Er werd geluisterd’

‘Ik kwam vooral voor de discussie over militaire interventies naar Amsterdam, maar de bestuursverantwoording vond ik ook interessant. Positief dat het partijbestuur daarvoor het land in gaat. Je krijgt zo een echt gesprek van twee kanten, dat is wel wat anders dan een verhaal in de congreskrant. Ik ben niet zo’n trouwe volger van het landelijke beleid van de partij, maar ik kan me nog wel een teleurstellende bijeenkomst in Zwolle herinneren naar aanleiding van Kunduz. Antwoorden waren toen vooral verdedigend en getuigden van weinig begrip voor de vragen. Ik heb de indruk dat er nu beter wordt geluisterd. Dat is een stuk prettiger. Of ik naar het congres in februari ga, weet ik nog niet. Maar ik zal volgend jaar zeker weer proberen bij een bijeenkomst als deze te zijn.’

MARGOT SCHEERDER

Verantwoording partijbestuur 'nieuwe stijl'

'We gaan hier zeker mee verder'

MARGOT SCHEERDER

Waar gingen de gesprekken over?

Alle bijeenkomsten startten met een presentatie van het partijbestuur. Daarna was er ruimte voor vragen en discussie. Een greep uit de onderwerpen van 11 oktober, aan de tafel van partijvoorzitter Rik Grashoff: GroenLinks en pacifisme, campagnethema's bij de provinciale verkiezingen, democratie versus mediocratie, gaat het echt beter met GroenLinks, hoe verhouden GroenLinkse idealen zich tot het 'merk' GroenLinks, en communicatie tussen partij en leden.

Wat realiseerde het bestuur dit jaar?

Een paar voorbeelden. Marieke Wagter bereikte een akkoord met de bank over langjarige financiering van onze partij. Zij bracht dit jaar de financiën verder onder controle, zodat volgend jaar niet verder bezuinigd hoeft te worden. Marjolein Meijer organiseerde de brede partijdiscussie over militaire interventies en schreef, samen met Jasper Blom van Bureau de Helling, het slotdocument dat hier uit voortkwam. Gertjan Kleinpaste maakte nieuwe afspraken over hoe we zorgen voor training en begeleiding van onze politici. Hij introduceerde de nieuwe cursus voor beginnende wethouders. Antoin Deul vertegenwoordigde onze partij bij een flink aantal bijeenkomsten van andere organisaties en schreef het 'handvat' voor onze lokale politici

Wat doet het partijbestuur?

Het bestuur bestaat uit zeven leden. Het voorzitterschap is een betaalde functie. De overige bestuursleden zijn vrijwilligers, net als heel veel anderen binnen de partij. Het partijbestuur komt elke drie weken bij elkaar.

Het partijbestuur zorgt dat inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn, dat de vele partijtaken op alle niveaus goed kunnen worden uitgevoerd en dat besluitvorming in de partij goed voorbereid plaatsvindt, zodat de belangrijke besluiten op de juiste wijze worden voorgelegd aan het congres, als hoogste orgaan van de vereniging.

Rik Grashoff,
partijvoorzitter:
'Persoonlijk contact is waardevol'

'We komen om ons als bestuur te verantwoorden over wat we gedaan hebben en waarom. Maar het is ook vooral een gesprek met de leden. Dat kan dus gaan over alles wat de leden willen aanpakken. Van actuele politieke kwesties tot de manier van campagnevoeren. Het gaat erom dat we als partijbestuur persoonlijk contact hebben met de leden die daar behoefte aan hebben. Dat is waardevol en we gaan hier daarom zeker mee verder.'

MARGOT SCHEERDER

hoe om te gaan met de Zwarte Pietdiscussie. David Rietveld organiseerde en begeleidde het tot stand komen van de compleet herziene statuten en huis-houdelijk reglement (zie ook pagina 34/35). Jeroen de Glas was verantwoordelijk voor het beslisdocument over de samenhangende veranderingen in onze mix van GroenLinkse communicatiemiddelen, waarover het partijbestuur in oktober een besluit nam (zie ook pagina 34/35). Rik Grashoff begeleidde het geheel van processen rondom de ledenparticipatie en veranderingen in onze interne partijdemocratie. Hij formuleerde samen met een breed samengestelde commissie dit voorjaar de uitgangspunten daarvoor (groenlinks.nl/nieuws/groenlinks-kiest-voor-eigentijdse-invulling-van-partijdemocratie). De partijvoorzitter woont de wekelijkse fractievergadering van de Tweede Kamerfractie bij en overlegt intensief met de verschillende fractievoorzitters, Bram van Ojik (Tweede Kamer), Tof Thissen (Eerste Kamer) en Bas Eickhout (Europees Parlement) ◀

Meer lezen

Wie zitten er in het partijbestuur: groenlinks.nl/partij/organisatie/partijbestuur

Op die pagina kun je ook de presentatie 'Bestuursverantwoording 2014' downloaden die het partijbestuur bij de provinciale bijeenkomsten toonde.

Antoin Deul (Partijbestuur): 'Mix van nieuwe en bekende gezichten'

'In Amsterdam waren we met ongeveer vijftientig leden, zodat we de groep konden splitsen, Rik aan de ene tafel en ik aan een andere. Dat maakte het gesprek persoonlijker, dat vond ik wel prettig. Er waren zowel nieuwe leden als bekende gezichten. Natuurlijk maakt die mix het ook lastiger, de een kent de partij van haver tot gort, de ander niet.'

MARGOT SCHEERDER

MARGOT SCHEERDER

Annemie de Vries (lid sinds 2014): 'Interessant om te horen'

'Dit was mijn eerste GroenLinks-bijeenkomst, dus ik wist nog niet helemaal wat ik kon verwachten. Ik vond het leuk om uitgenodigd te worden voor de discussie over militaire interventies. Eerlijk gezegd had ik niet meegekregen dat er ook bestuursverantwoording op de agenda stond. Dat was dus een bonus, ik vind het interessant om te horen waar mensen mee bezig zijn, als nieuweling. Het viel me wel op dat het veel over communicatie ging. Ik denk dat ik in februari ook naar het congres ga. En volgend jaar weer naar zo'n bijeenkomst, dan heb ik ook vast wat meer beeld wat er zoal aan de orde komt.'

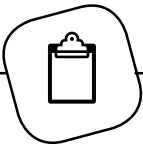
Hilda Passchier (lid sinds 1998):

'Er mogen wel meer mensen komen'

'Ik ben aardig tevreden met de veranderingen de laatste tijd, vooral meer en betere communicatie, in nieuwsbrieven, af en toe een bericht tussendoor als er wat speelt. En ook dit soort regionale bijeenkomsten. Ik heb jaren in het congrespresidium gezeten, en daar kwam altijd kritiek dat er geen ruimte was voor discussie. Dat kan ook niet op een congres, en ik ben blij dat er nu een alternatief is. Het moet nog wel beter, er waren nu niet zoveel mensen uit Amsterdam zelf. Jammer, ik vind dit soort bijeenkomsten belangrijk en nuttig. Het partijbestuur is dan makkelijk te benaderen, ik zag ook verschillende mensen nog even napraten, die gelegenheid is er op een congres veel minder. Misschien is men tevreden hoe het gaat, dat hoop ik dan maar. Ik ga in ieder geval zeker naar het congres in februari, en ook naar zo'n bijeenkomst als die volgend jaar weer wordt georganiseerd. '

MARGOT SCHEERDER

Op 6 juni 2015 is de publieksdag stadslanbouw:
www.dagvandestadslanbouw.nl/publieksdag/

Zelf doen! Initiatieven onder de loep

Energiecoöperaties, broodfondsen, buurtmoestuinen, ouder-participatiecrèches: allemaal voorbeelden van de 'doe-het-zelf-beweging', van een maatschappij waarin mensen vernieuwende initiatieven starten. Bureau de Helling en de permanente programmacommissie van GroenLinks zijn in deze beweging gedoken. Want dergelijke initiatieven sluiten aan bij het gedachtegoed van onze partij. Is dit inderdaad de ideale uitwerking van de participatiesamenleving? Of is er ook een keerzijde? En wat kan een politieke partij betekenen voor deze doe-het-zelvers die de overheid en de politiek vaak met argwaan tegemoet treden? Meepraten? Volg de discussie op www.bureaudehelling.nl of schrijf een blog of artikel.

Minder plastic

- Op initiatief van de Groenen gaat het Europees Parlement het gebruik van plastic tasjes de komende vijf jaar terugbrengen. Gemiddeld gebruikt elke Europeaan tweehonderd plastic tasjes in een jaar. Dat moet terug naar negentig tasjes per persoon in 2019 en veertig in 2025.
- Sinds oktober zijn in de Amerikaanse staat Californië plastic tasjes per wet verboden. In steden als Los Angeles en San Francisco is die regel al langer van kracht. Frankrijk wordt het eerste land in Europa dat plastic tassen verbiedt. Als de senaat instemt, gaat het verbod vanaf 2016 in.
- Veel Nederlandse steden willen plasticvrij worden, zo zijn Dordrecht en Rotterdam daar mee bezig.
- De 20-jarige student Boyan Slat heeft de Champions of the Earth-prijs van de Verenigde Naties gekregen voor zijn project 'The Ocean Cleanup'. Een installatie van lange drijvende armen in een V-vorm vangt plastic soep op uit zee. Via crowdfunding deden 34.000 mensen mee en werd 2 miljoen euro opgehaald.
- En wat te doen met al dat plastic afval? Kijk eens hier: www.plasticmadonna.com

Een betere wereld; tips, wenken en weetjes DUURZAAM GRAAIEN

Kersttoespraak Vincent Bijlo

25 jaar groen, links en eerlijk

Hier zit ik, onder de deelboom met zijn deelballen, deelpiek en deel-ledkerstlichtjes, die uiteraard branden op de groenste stroom die er maar uit een stopcontact kan komen. Ik heb een speltmeelkransje, gemaakt van het eerlijkste speltmeel onder de zon, in mijn hand en ik denk: Het is weer kerst, en wat hebben we gedaan.

Elk jaar weer vragen we het ons af. Elk jaar weer twifelen we. Hadden we meer kunnen doen? Hadden we meer moeten doen? En elk jaar weer komen we tot de conclusie dat we gedaan hebben wat we konden omdat we nu eenmaal de tijd slechts één keer kunnen besteden. Dat gold helaas ook voor dit jaar. Oh, hadden we meer tijd gehad, dan hadden we nog meer mensen ertoe kunnen bewegen onze hokjes rood te kleuren.

Maar kijk eens terug. Kijk hoe we ons hersteld hebben van de electorale mokerslag die de kiezer ons in 2012 toediende. Zie al die stemfies van al die mensen die op 19 maart voor ons kozen. Zie die 70 wethouders en die 350 raadsleden die als gevolg daarvan nu helemaal geen tijd hebben om onder hun deelbomen te zitten, omdat ze bezig zijn met het verwezenlijken van onze idealen. Onze groene idealen, onze linkse idealen, want links zijn we. Dat waren we op 19 mei 1989 en op 19 mei 2014, toen we 25 jaar jong werden, nog steeds. En zelfs nu, nu ik hier bij de vrije

uitloopkerststal zit, zijn we dat nog. Wij schamen er ons niet voor, dat wij idealen hebben. Ook in Europa doen we dat niet. Onze kiezers kozen, twee maanden na de gemeenteraadsverkiezingen, voor Europa, wij zijn immers allen Europeanen. Europeanen die geen gratis plastic tasjes meer willen. Europeanen die koelkasten willen zonder ultra-broeikasgassen, Europeanen die weten dat vuile lucht zich niet stoort aan grenzen.

Dankzij de onmetelijke hoeveelheid energie van iedereen die op welke wijze dan ook betrokken is bij de partij hebben wij ook dit jaar weer gewerkt aan een eerlijkere, schonere en duurzamere wereld die minder afhankelijk is van het humeur van welke dubieuze president van welk dubieus regime dan ook. Wij zullen dat ook volgend jaar weer blijven doen. We worden daarbij ondersteund door de zon. De zon die schijnt op ons almaar groeiende aantal panelen. De zon, die ons voorziet van een onuitputtelijke hoeveelheid energie, het enige dat we hoeven te doen is het opvangen.

Dat geldt ook voor de wind, al heeft de wind-energieopwekking dit jaar te kampen gehad met een flinke tegenwind. Maar tegenwind of niet, wij blijven ons sterk maken voor de wind.

Ik neem nog een speltmeelkransje en ik hoor het buiten waaien. Ik hoor een antwoord in de wind. Een antwoord op onze enorme

GROENLINKS
MAGAZINE

25

© rowin

vraag naar energie.

Zo hoor ik meer antwoorden. Ik ben gelukkig niet de enige. Het is onze taak ook volgend jaar weer zo veel mogelijk mensen te laten weten dat ook zij al die antwoorden kunnen horen.

Wij, met zijn allen, zijn de Aarde veel verschuldigd. We hebben haar al te lang uitgewoond. Wij dienen met respect om te gaan met de schatten die zij ons te bieden heeft. Er zullen altijd mensen zijn die onze antwoorden niet horen. Daar laten wij ons niet door uit het veld slaan, want ook wij willen soms de antwoorden niet horen die sommigen hebben op de uitdagingen waarvoor deze tijd ons stelt. Zo blijft er wat te kiezen, ook in 2015.

We zijn nog steeds links. Misschien anders links dan in 1989, pragmatischer links dan toen, verstandiger links, minder verbeter links, ook al zijn er steeds meer mensen die alles wat links is verdacht maken. Wij laten ons niet stigmatiseren, wij staan voor dat waarvoor we staan, en daar staan we voor. Minder broeikasgassen, minder ongelijkheid, minder belasting op arbeid. Wij verdragen en willen graag worden verdraagd, wij willen Nederland graag groter maken, ruimer maken. Niet in oppervlakte, maar in ideeën. Laat dit land een land zijn waar niet het lawaai regeert, maar waar het luisteren het voor het zeggen heeft.

Daar gaan wij aan werken in 2015, nadat de laatste echo's van de laatste vuurwerkbommen zijn weggestorven. Wij kiezen ervoor de kiezer iets te bieden dat hij wel moet verkiezen boven stroop om de mond, beloftes van douceurtjes of gescheld op bevolkingsgroepen.

Ik wens u vredige dagen, heb het goed, nu en in 2015. Besef dat wij in een land leven waar wapens zwijgen en mensen spreken. Een land waarin we ons het kunnen veroorloven wekenlang over niets anders te praten dan over een niet-bestaande neger. Het is een land waar op allerlei fronten vreselijke misstanden heersen, maar het is geen land waar men elkaar naar het leven staat. Laten we dat zo houden, in 2015.

**‘Laat dit land een land
zijn waar niet het lawaai
regeert, maar waar het
luisteren het voor het
zeggen heeft’**

Franse econoom Piketty deelt visie in Nederland

JOEP VAN DER PAL

'Door Piketty

kapitaal

op politieke agenda'

Op 5 november bracht de Franse econoom Thomas Piketty een bezoek aan Nederland en de Tweede Kamer. Wie het nieuws een beetje volgt kan het niet zijn ontgaan, want de tientallen cameraploegen en journalisten struikelden over elkaar heen om het mooiste citaat te scoren. Het was GroenLinks-Kamerlid Jesse Klaver die Piketty hierheen haalde. Nu het stof is neergedaald is de vraag: hoe kunnen we verder met de inzichten na het bliksembezoek van Piketty?

door **Mirjam de Graaf**

De rockstereconoom

In 2013 publiceerde econoom en hoogleraar Thomas Piketty zijn Franse boek *Kapitaal in de 21e eeuw*. Het resultaat van een jarenlange analyse van economische gegevens van de afgelopen tweehonderd jaar, uit maar liefst twintig landen. Het is voor het eerst dat iemand conclusies over economie en kapitaal op basis van zoveel materiaal getrokken heeft, en dat maakt het belang van het boek groot. Het boek deed in Frankrijk nog niet zoveel stof opwaaien, maar dat veranderde met het verschijnen van de Engelse vertaling in voorjaar 2014. In een maand tijd werden in Amerika en Engeland meer dan 200.000 exemplaren verkocht en verscheen Piketty in diverse talkshows. Uniek voor een 'gewone' econoom.

Dat komt waarschijnlijk door zijn verrassende bevindingen. Een groeiende economie zorgt er niet per definitie voor dat verschillen tussen arm en rijk minder worden, zoals we de laatste jaren aannemen. Rijken worden nog steeds gemakkelijker rijker dan anderen, simpelweg omdat kapitaal beter rendeert dan arbeid. Waarom zagen we dat niet eerder? Omdat sinds 1953 nooit meer onderzoek op basis van gegevens is gedaan. En dat is cruciaal, legde Piketty in de Tweede Kamer uit: 'In de twintigste eeuw is het gat tussen arm en rijk teruggebracht door twee

ongebruikelijke redenen. Namelijk de twee wereldoorlogen en de bijbehorende kapitaalvernietiging, en de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. En dat is niet voor herhaling vatbaar, oorlog is natuurlijk niet de manier om de situatie recht te trekken.' Na de periode van wederopbouw loopt de ongelijkheid langzaam weer op. Wordt de ongelijkheid te groot, dan wakkert dat volgens Piketty de onvrede aan en loopt het democratisch stelsel gevaar. Hij is dan ook een voorstander van progressieve belastingen op vermogen. 'We hoeven niet méér belasting te heffen, we moeten het anders verdelen. Het is beter om iets meer te vragen van mensen die ook meer kapitaal hebben.'

De initiatiefnemer

Jesse Klaver pikt voorjaar 2014 het boek van Piketty op. De Engelstalige versie van het boek is overal uitverkocht, maar met de nodige moeite komt hij via de uitgever aan een e-book en besluit hij direct Piketty uit te nodigen om naar Nederland te komen. 'Het is belangrijk dat de Tweede Kamer zich laat inspireren door de grote denkers van deze tijd en met hen het gesprek aangaat. Inmiddels is de aandacht voor de ideeën van Piketty nog veel groter dan dit voorjaar. Hij wordt een rookstereconoom genoemd, omdat de aandacht voor hem enorm is, en hij in poptempels als Paradiso vertelt over zijn boek. Wat zegt dat? Volgens mij dat hij een onderstroom weet te raken, noem het een soort onderbuikgevoel. Veel mensen voelen wel aan dat de verschillen in onze samenleving steeds groter worden en de rijken steeds rijker, maar Piketty geeft daar de intellectuele en empirische onderbouwing bij.'

De Tweede Kamer-commissie voor financiën kreeg twee uur lang de gelegenheid vragen te stellen. Klaver kijkt er met genoegen op terug. 'Ik vond het een enorm waardevol gesprek. Thomas Piketty liet zien dat hij niet alleen een indrukwekkend boek heeft geschreven, maar ook een charmante man is en een inspirerende spreker. Het belangrijkste resultaat van zijn komst is dat de discussie over ongelijkheid en de rol van kapitaal definitief prominent op de politieke agenda staat. Zijn bezoek was niet het einde van het debat, maar juist het begin.'

Klaver: 'De trends in zijn boek gelden ook voor Neder- land'

De reacties

En dat debat werd ook via de media uitgebreid gevoerd. Van grapjes over de omvang van zijn boek ('vijf manieren om op een verjaardag te doen of je Piketty hebt gelezen') tot serieuze kanttekeningen bij het feit dat hij pensioenen niet meeneemt in de berekening. Van links tot rechts haalden politici er precies die argumenten uit die ze zelf konden gebruiken. Iets waar Piketty wel om kan glimlachen. 'Ik heb het boek niet geschreven voor de politiek, voor links of rechts. Ik wil economische kennis toegankelijk maken voor alle mensen. Kwesties rond inkomen en rijkdom zijn veel te belangrijk om alleen aan economen en statistici over te laten,' zei hij voor de NOS-camera. En in antwoord op een vraag van Joris Luijendijk in Paradiso: 'Natuurlijk was het veel makkelijker geweest als ik het bij de feiten had gelaten en deel vier [met aanbevelingen, red] niet had geschreven. Maar het is belangrijk dat we staan voor wat we vinden.'

JOEP VAN DER PAL

In de Tweede Kamer legde hij daarom ook uit dat onderwijs belangrijk is. 'De beste strategie voor gezonde groei is daarin investeren. Ik vind het triest dat we in sommige landen meer geld kwijt zijn aan rente op de nationale schuld dan we in universiteiten steken.' Ook onderschreef hij het belang van investeren in schone technologie. En had hij begrip voor de opmerkingen van commissieleden dat rijke bedrijven onmisbaar zijn voor de economie. 'Het is goed om ondernemers met geld te hebben die banen kunnen creëren en de economie kunnen stimuleren. Maar het is niet nodig dat hun kapitaal of inkomen drie keer zo snel groeit als dat van de middenklasse.' Klaver is blij dat Piketty het debat versneld heeft. 'Op de dag van zijn bezoek kopte *De Volkskrant* op de voorpagina "Kapitaal is terug op de agenda". Maar we zijn er nog niet. In Den Haag heerst bij veel partijen nog altijd de dictatuur van de economie. Dat moeten we veranderen.'

Piketty: 'Kwesties rond inkomen te belangrijk om aan economen en statistici over te laten'

De toekomst

De rockstereconoom is vertrokken naar zijn volgende 'gig', maar wat gaan we doen met zijn inzichten? 'Piketty gaf aan dat de trends die hij beschrijft in zijn boek ook voor Nederland gelden. Dat was belangrijk omdat hij in zijn boek geen data voor Nederland heeft meegenomen,' zegt Klaver. 'Ons gesprek heeft me er nog meer van overtuigd dat inkomen uit vermogen (zoals beleggingen) net zo behandeld zou moeten worden als inkomen uit arbeid. Salarissen worden nu progressief belast, maar voor vermogen geldt een vlak-taks, terwijl juist met grote vermogens de afgelopen jaren enorme rendementen zijn behaald. Zijn pleidooi voor een progressieve vermogensrendementsbelasting was me daarom uit het hart gegrepen.' En nu is ook de tijd om door te pakken, want staatssecretaris Wiebes werkt aan een uitgebreide belastingherziening en alle politieke partijen mogen daarover meepraten. 'Wij hebben, mede op basis van de inzichten van Piketty, vijf voorstellen tegen ongelijkheid opgesteld. Die voorstellen om hyperrijken zwaarder te belasten en middeninkomens meer te ontnemen nemen we mee in de gesprekken met de staatssecretaris. Daarnaast komen we met voorstellen om via vergroening van de belastingen milieuvervuiling tegen te gaan en meer werk te creëren.'

En wij? Moet iedereen in Nederland het boek lezen? Klaver: 'Ik kan het boek van harte aanbevelen. Maar ook als je het niet leest, is het wel goed om kennis te nemen van zijn centrale stelling: geld maakt geld. Als je veel kapitaal hebt, dan groeit dat haast als vanzelf, zonder dat je daar iets voor hoeft te doen. Terwijl mensen die iedere dag hard werken veel belasting betalen, is de belasting op winst uit bedrijven of de verkoop van aandelen veel lager. Daar zit een structurele onrechtvaardigheid in onze samenleving. Piketty geeft ons GroenLinksers nieuwe argumenten voor ons verhaal over nivellering en het verkleinen van de verschillen in de samenleving.' ◀

Het boek van Thomas Piketty is verschenen in een Nederlandse vertaling, *Kapitaal in de 21e eeuw*. Ook zijn er twee samenvattingen in Nederlands perspectief uitgebracht: Victor Broere schreef *Thomas Piketty's kapitaal* en financieel journalisten Martin Visser en Wouter van Bergen, *De kleine Piketty*.

Bas Eickhout blikt vooruit op klimaatakkoord

Van 1 tot 12 december ontmoeten ongeveer 15 duizend vertegenwoordigers van 193 landen, de Europese Unie en andere organisaties elkaar in Lima, Peru voor de twintigste internationale klimaatconferentie. Maar veler blik was al een jaar vooruit gericht. Dan moet in Parijs een nieuw wereldwijd klimaatakkoord ondertekend worden dat vanaf 2020 ingaat.

door **Marc van Dijk**

Het totale plaatje van dat akkoord gaat niet genoeg opleveren om onder twee graden opwarming van de aarde te blijven, voorspelt Bas Eickhout, delegatieleider van GroenLinks in het Europees Parlement, vooruitkijkend naar de top in Parijs. 'Dat weten we nu al. Dan zou bijvoorbeeld alleen Europa al veel meer moeten doen.' Eickhout zegt het kort nadat de Europese regeringsleiders op 24 oktober tot een eigen klimaat- en energieakkoord voor 2030 zijn gekomen en daarmee de Europese inzet voor de VN-klimaatconferentie duidelijk is. De EU-landen beloven in 2030 de CO₂-uitstoot met 40 procent te hebben verlaagd (ten opzichte van 1990), 27 procent van de energie duurzaam op te wekken en 27 procent energiebesparing te hebben gerealiseerd.

De cijfers komen met haken en ogen. De doelstelling duurzame energie geldt voor de EU als geheel maar wordt geen nationale norm, waardoor het de vraag is hoe de doel-

stelling doorwerkt op het nationale klimaatbeleid. Voor energiebesparing is de doelstelling niet verplichtend maar richtinggevend. En de 40-procentdoelstelling voor CO₂-uitstoot kan nog naar beneden worden bijgesteld als in Parijs blijkt dat andere economische grootmachten als de VS en China niet mee willen, waarschuwt Eickhout, daarmee de urgentie aangevend van succes in Parijs.

Hoewel de regeringsleiders zelf spraken van een ambitieus akkoord, is hij – net als milieuorganisaties – sceptisch. Het akkoord moet nog in de vorm van een Commissievoorstel langs het Europees Parlement. Eickhout: 'Theoretisch kunnen wij het weer aanscherpen, en dat gaan we als Groenen natuurlijk proberen. Maar de regeringsleiders lijken hier niet voor open te staan.'

Tussentijds doelen bijstellen

GroenLinks wil minimaal 60 procent minder uitstoot van broeikasgassen, wat nodig is om

Pa
Parijs, het ni
Ka

nijs euwe Kyoto? 040

onder de zo belangrijke twee graden opwarming van de aarde te blijven – afgesproken op de klimaatop in Kopenhagen in 2009. Eickhout: ‘Heel belangrijk wordt nu dat er in Parijs afspraken komen dat de doelstellingen tussentijds omhoog kunnen worden bijgesteld. De Groenen zullen met voorstellen komen om tussentijdse aanscherpingen mogelijk te maken.’ Groene politici en de milieubeweging staan niet alleen in hun streven. Ook vanuit het bedrijfsleven klinkt de roep om steviger doelen luider, merkt Eickhout op. ‘Tegenover de oude belangen van de fossiele industrie staan ook grote bedrijven die wél vooruit willen.’

Klimaatfonds

Naast de klimaatdoelstellingen zal in Parijs het Groene Klimaatfonds een cruciaal onderwerp van gesprek zijn, zegt Eickhout, om de ontwikkelingslanden akkoord te laten gaan met een verdrag. Het fonds is opgezet voor de financiering van projecten en pro-

Recensie

Naomi Klein zorgt voor hernieuwd enthousiasme klimaataanpak

Naomi Klein is weer terug aan de frontlinies van het debat over globalisering. En hoe. Waar eerdere werken als *No Logo* en *De Shockdoctrine* kritisch analyseerden hoe een expanderende mondiale kapitalistische economie ons leven meer en meer ging beheersen heeft ze nu haar aandacht verlegd naar klimaatverandering. In een vlot geschreven 500 pagina's betoogt ze dat de klimaatcrisis alleen opgelost kan worden door een structurele verandering van ons economische systeem. Klein koppelt daarbij nadrukkelijk de linksprogressieve agenda aan de groene agenda: *"Exploited workers and an exploited planet are, it turns out, a package deal"* (p. 82). Specifiek lijkt de 'vijand' van Klein vooral het (fossiele) grootbedrijf te zijn, terecht in mijn ogen. Het leidt Klein tot de conclusie dat 'alles moet veranderen' aan het kapitalisme. Oplossingen als een grotere maatschappelijke controle over de economie, meer aandacht voor 'gemeengoederen' en het terugschroeven van economisering zorgen voor meer zeggenschap voor burgers en werknemers en voor vergroening. Dit is een belangrijke agenda die GroenLinksers in grote mate zullen delen.

Klein is uitgesproken over wat nodig is om haar agenda te realiseren: collectieve actie. Wereldwijd moeten mensen zich mobiliseren in een sociale beweging die verandering eist en die de voortgaande exploitatie van natuurlijke hulpbronnen blokkeert. Cruciaal daarbij is dat linkse en groene sociale bewegingen hun strijd verbinden: vakbonden, inheemse volkeren, en de milieubeweging zijn allen onderdeel van dezelfde strijd tegen het mondiale grootkapitaal. Minder uitgesproken is Klein over wie de politieke vertaling van de beweging moet verzorgen. Juist groene partijen zijn naar mijn mening goed in staat deze handschoen op te pakken. Kortom: ligt de nadruk in het boek op het Noord-Amerikaanse debat? Ja. Schiet Klein soms uit de bocht in haar polemieken tegen het mondiale kapitalisme? Ja. Moet je het boek toch lezen? Zeker! Kleins passie en retorisch talent zorgen voor een hernieuwd enthousiasme en gevoel van urgentie.

Jasper Blom, directeur Bureau de Helling

Naomi Klein, *No time* (Nederlands, Uitgeverij de Geus, 2014)

gramma's die ontwikkelingslanden helpen bij het bestrijden van klimaatverandering en het aanpassen aan de gevolgen ervan – iets waarvan GroenLinks altijd voorstander was. Eickhout: 'Ontwikkelingslanden hebben het meest te lijden van die gevolgen, zo is de gedachte, terwijl het westen verantwoordelijk is voor de meeste vervuiling. Zij moeten nu over de brug komen. Alles is geregeld, behalve hoe het fonds gevuld gaat worden. Met het fonds pakken rijke en arme landen klimaatverandering echt samen aan. Voor de ontwikkelingslanden is het Klimaatfonds de testcase of westerse landen betrouwbaar zijn in dat wat ze altijd beloven te doen.' ◀

'EEN HARTSTIKKE INTERESSANTE PUZZEL'

De statuten van GroenLinks worden compleet vernieuwd. Een behoorlijke klus. Vooral voor Christiaan Roorda (lid sinds 1990), die zijn vrije tijd en zijn kennis en ervaring als jurist bij de Raad van State daarvoor inzette.

'Ik beoordeel wetsvoorstellen voordat ze naar de Tweede Kamer gaan. Juridisch, maar ook beleidsmatig. De verleiding is groot om teveel te regelen. Ik ben daar sceptisch over. Met meer regels wordt het snel complex en als het echt misgaat, helpen ze onvoldoende. Het allerbelangrijkste is: wat wil je met de regels bereiken? Daarom sprak het uitgangspunt van vernieuwing van de statuten en huishoudelijk reglement me zeer aan: minder regels, meer vertrouwen.

Ik heb alle versies geschreven en herschreven. Er was een uitgebreide begeleidingsgroep die elke versie van

commentaar voorzag, van juristen tot congrespresidium, van partijbestuur tot fractie, er waren veel mensen bij betrokken. En eerlijk gezegd was de planning iets te ambitieus, voor één van

de herzieningsrondes had ik zelfs maar één avond de tijd.

Dit was mijn eerste 'juridische klus' als vrijwilliger voor GroenLinks. Ik vond het een hartstikke interessante puzzel: hoe kom je tot iets wat praktisch werkt, goed leesbaar is en waarbij je zoveel mogelijk weglaat. Ik ben best tevreden over het resultaat en adviseer graag nog eens over juridische zaken.

Ik was er op de amendementendag ook bij, om indieners te begeleiden. Want wat we bedacht hebben is niet heilig, maar als je iets verandert, moet je wel beseffen wat je precies wil regelen en hoe je dat het beste kunt doen. Want regels maken, dat is een vak apart.'

Meer informatie

De leden spreken zich uit over de voorstellen tijdens het congres op 7 februari. Zie ook: congres.groenlinks.nl/nieuws/groenlinks-moderniseert

Bureau de Helling: ideeën over groene en linkse politiek

Bureau de Helling is het wetenschappelijk bureau van GroenLinks. Als denktank zijn wij zowel naar binnen als naar buiten gericht: we leveren ideeën aan en intensiveren het debat binnen de partij, maar willen vrijzinnige, groene en sociale inzichten ook beter laten landen in het publieke debat over politiek, cultuur en maatschappij.

Wij werken aan verschillende projecten waarin we net een stapje verder gaan dan de politieke waan van de dag. Bijvoorbeeld over circulaire economie, over hoe vergroening van de financiële sector eruit kan zien, of over de achtergronden van populisme in Europees perspectief. Zo komen we tot vernieuwende inzichten

die het publieke debat verrijken en een nieuwe richting kunnen geven.

Wil jij je ideeën kwijt over groene en linkse politiek? Dat kan op onze site, bureau-dehelling.nl. Wij nodigen je graag uit om artikelen, blogs en reacties te schrijven (bureau-dehelling.nl/meedoen).

Op de hoogte blijven van de activiteiten van Bureau de Helling? Abonneer je op onze maandelijks nieuwsbrief (home-page, boven Agenda). Je kunt ook lid worden van ons kwartaalblad De Helling, dat vanuit kunst, filosofie en wetenschap verschillende specifieke thema's belicht. Voor jonge wetenschappers hebben we de Hellingproef opgericht (bureau-dehelling.nl/hellingproef).

Agenda

7 FEBRUARI

Congres (Amersfoort)

18 MAART

Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen

26 MEI

Verkiezingen Eerste Kamer

Zie verder:

groenlinks.nl/agenda

Bureau de Helling
WETENSCHAPPELIJK BUREAU GROENLINKS

Deze pagina is een uitgave van
het Landelijk Bureau GroenLinks.

CONGRES: SCHRIJF JE IN!

We houden het jaarlijkse ledencongres op zaterdag 7 februari in de Rijtuigenloods te Amersfoort.

Je kunt er meebeslissen over een ingrijpende herziening van de statuten en reglementen, de kandidaten voor de Eerste Kamer, de verkiezing van twee bestuursleden en de reguliere congreszaken (zoals verantwoording van fracties en partijbestuur, financiële zaken, verkiezing leden presidium).

Het middagprogramma staat in het teken van de verkiezingen voor de Provinciale Staten en de Eerste Kamer, met workshops, discussie en ander 'politiek entertainment'. En wie van trainen houdt, mag natuurlijk een congres in de Rijtuigenloods niet missen!

Programma en inschrijfformulier vind je via congres.groenlinks.nl. Inschrijven (met stemrecht) kan tot 7 januari (of totdat het maximum aantal aanmeldingen is bereikt). Daarbij heb je je relatienummer nodig, dat vind je op de adresstrook van dit Magazine.

Meer lijn in communicatiekanalen GroenLinks

Vanaf volgend jaar komen er veranderingen in de communicatie met de leden. Het GroenLinks Magazine gaat geheel online, de papieren versie vervalt. Daarvoor is te weinig belangstelling. De circa 500 abonnementshouders zijn daarover intussen geïnformeerd. Het online magazine wordt geïntegreerd in de website. Daarmee wordt het beter vindbaar en kan het ook sneller inspelen op de actualiteit.

De huidige mix van communicatiemiddelen is complex en biedt een veelheid aan informatie. Er zijn vraagtekens bij de efficiëntie en effectiviteit van dit stelsel. Het partijbe-

stuur heeft in het voorjaar van 2014 een commissie ingesteld die zich heeft gebogen over de interne en externe communicatiemiddelen van GroenLinks, de 'commissie Mediamix'.

In plaats van het GroenLinks Magazine op papier wordt een start gemaakt met een informatief blad met kleinere omvang en frequentie, gericht op de leden en op een grote groep van sympathisanten. Op de website komt ook een debatpagina, waarop leden en andere geïnteresseerden over diverse onderwerpen in discussie kunnen gaan. Het blad van ons wetenschappelijk bureau De Helling blijft bestaan.

De commissie Mediamix bestond uit Herman Meijer, Laura Bromet, Jorien Bakker, Jeroen de Glas en Rik Grashoff. Ter voorbereiding op het commissieadvies is door bureau Motivaction in juni 2014 een onderzoek uitgevoerd onder leden en petitieondertekenaars. Op basis van het advies van de commissie heeft het partijbestuur in oktober van dit jaar besloten tot de bovenstaande veranderingen. Niet alle veranderingen gaan per 1 januari 2015 in, sommige worden in de loop van het jaar gerealiseerd.

Lees meer:
groenlinks.nl/nieuws/meer-lijn-ledencommunicatie

Colofon

GroenLinks Magazine
Nr. 4/5, december 2014

GroenLinks Magazine is een uitgave van het partijbestuur van GroenLinks en wordt samengesteld door een onafhankelijke redactie, die werkt op basis van een redactiestatuut.

Abonnement

Het papieren magazine stopt per 1 januari 2015. Ook het online magazine gaat komend jaar veranderen. Wat voorlopig blijft: GroenLinks-leden krijgen een e-mail als er een nieuw nummer online staat. Neem contact op met de ledenadministratie als je geen mails ontvangt: ledenadmin@groenlinks.nl of 030-2399900 (maandag - donderdag).

Dit nummer werd gemaakt door:

Edith Vos (interim hoofdredactie), Rinske Bijl, Vincent Bijlo, Jasper Blom, Marijn Bouwmeester, Laura Bromet, Fleur de Bruijn, Jaap de Bruijn, Marc van Dijk, Rowin Dons, Pieter Geenen, Regine Geleijns, Mirjam de Graaf, Alicia Hobbel, Tammo Hoeksema, Irene Korff, Peter van der Mark, Patrick Rijke, Margot Scheerder, Peter Jan de Werk, Arend Westdijk, Michiel Wijnbergh en Marije Wilmerk

Vormgeving

Ruparo (Ivo Sikkema en Ingeborg Seelemann), Amsterdam
ruparo.nl

Druck

Dijkman Print,
op 100% kringlooppapier.
ISSN 1380 3700

Foto voorpagina

Joep van der Pal, © Roel Dijkstra
Persfotografie

Contact

Landelijk Bureau van GroenLinks

Postbus 8008
3503 RA Utrecht
Bezoekadres:
Oudegracht 312
Utrecht
tel. 030 2399900
(maandag-donderdag)
info@groenlinks.nl
groenlinks.nl

Redactie magazine

magazine@groenlinks.nl
groenlinksmagazine.nl

Tweede Kamerfractie GroenLinks

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
tel. 070 3183030
fax 070 3182685
groenlinks.nl/tweedekamer.nl

NIEUW LID

ANNE-MARIE PRONK
LID VAN GROENLINKS
SINDS: ZOMER 2014

GROENLINKS
MAGAZINE

25

'BOOS

om al dat geknabbel aan groen'

'Duurzaamheid is niet links of rechts,' stelt Anne-Marie Pronk (41). 'Als je mensen vraagt wat het leven de moeite waard maakt, noemt iedereen dezelfde dingen. Een goede toekomst voor je kinderen, vogels die zingen, de kracht en schoonheid van de natuur.' Maar juist dit staat op het spel, volgens Pronk, als we zo doorgaan met z'n allen. 'Veel Nederlanders denken, ach, een graadje of twee erbij, lekker toch? Maar we laten een monster los, dat we straks niet meer kunnen beheersen.'

Het huidige kabinet heeft maar weinig op met duurzaamheid. 'Volgens Greenpeace heeft zelfs Shell ambitieuzere klimaatdoelen voor 2030 dan ons kabinet. Nederland bungelt inmiddels helemaal onderaan alle internationale lijstjes.' Pronk kan er behoorlijk moedeloos van worden. Daarom is ze des te blijer met een partij als GroenLinks, die zich wél voor duurzaamheid inzet. Ze stemt dan ook haar hele leven al op GroenLinks. Toch werd ze een paar jaar geleden lid van een andere partij: de Partij voor de Dieren. Want ze wilde ook die partij graag steunen. Maar na een tijdje begon het te knagen. 'Dus nu

ben ik lid van allebei. En ik zou dan ook het liefste zien dat die twee meer samen gaan werken.'

Positieve boodschap klimaat

Ze vindt het leuk om eens een kijkje in de keuken van de politiek te nemen. Maar een politieke carrière ambieert ze niet. 'Daar ben ik te radicaal voor, ik heb geen geduld voor het politieke gepolder. Bovendien denk ik dat ik met het werk wat ik nu doe meer kan bereiken.' Onder de naam Klimaatzuster runt ze een adviesbureau over duurzaamheid. Een van haar belangrijkste opdrachtgevers is het Klimaatverbond, een netwerk van lagere overheden die samenwerken aan een effectief lokaal klimaatbeleid. Ze ontwikkelde er eerder al grote projecten als de Zonatlas, de Warme Truiendag en de Kinderklimaatop en werkt nu weer nieuwe projectideeën uit. 'Ik wil mensen bereiken met een positieve boodschap. Duurzaamheid gaat niet over van alles laten, maar is het lonkend perspectief van een nieuwe toekomst. Eentje waarin steden niet langer stinken en lawaaiig zijn, maar waar je het gelach van kinderen hoort en het geroezemoes van stadsterrasjes.'

Wakker liggen

Zelf ruilde ze met haar gezin Amsterdam in voor de groene, heuvelachtige omgeving van Arnhem. Op vijf minuten fietsen van hun woning ligt Landgoed Klarenbeek. 'Klein Frankrijk', noemt ze het zelf, 'met het mooiste uitzicht van Nederland'. Ze gaat er graag naartoe om van de rust en natuur te genieten. 'Maar in deze tijden van crisis is blijkbaar niks vanzelfsprekend meer, want nu wil de gemeente er woningen neerzetten. En daar maak ik me zo boos over, het continue geknabbel aan het groen. Je moet voortdurend over je schouder kijken wie er nu weer een plannetje maakt om een stuk natuur plat te gooien. Daar lig ik wel eens wakker van. Maar het is ook wat mij beweegt.'

Tekst en foto:
Rinske Bijl

Anne-Marie Pronk
(www.klimaatzuster.nl)
heeft zo'n 34.000
volgers op Twitter:
[@klimaatverbond](https://twitter.com/klimaatverbond)
[@groenevoetstap](https://twitter.com/groenevoetstap)
[@klimaatzuster](https://twitter.com/klimaatzuster)
[@zonatlas](https://twitter.com/zonatlas)
[@groeninarnhem](https://twitter.com/groeninarnhem)
[@warmwinkelen](https://twitter.com/warmwinkelen)
[@warmetruiendag](https://twitter.com/warmetruiendag)